

Anul CII
(102)
SERIE NOUĂ

BISERICA SI SCOALA

PUBLICAȚIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ARADULUI

Fondat 1877
Nr. 1
Ianuarie 2021

Cuvântul Patriarhului României la proclamarea Anului omagial și comemorativ 2021

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2021 drept **Anul omagial al pastorației românilor din afara României și Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor**. Cele două teme, omagială și comemorativă, evidențiază două coordonate esențiale prioritare în viața și activitatea pastoral-misionară a Bisericii noastre.

Grija pastorală și atenția specială manifestată de Patriarhia Română față de comunitățile ortodoxe românești din afara granițelor țării s-au concretizat prin **înființarea de numeroase parohii și eparhii noi**.

Prin slujitorii ei, Biserica-mamă îi sprijină și-i încurajează pe fiii ei duhovnicești din afara granițelor țării și înțelege greutățile cu care aceștia se confruntă. Românii migranți au aspirația unui viitor prosper, dar trăiesc uneori în societăți din ce în ce mai secularizate și individualiste, sunt priviți adesea cu răceală sau suspiciune, fapt care nu le însușește un sentiment de pace și mulțumire sufletească. De aceea, în bisericile ortodoxe românești din străinătate, românii simt bucuria regăsirii și trăirii credinței strămoșești, participă la viața liturgică și își alină dorul mistuitor după cei dragi și după locurile natale, își reconfirmă identitatea lor profundă și își redescoperă originile. Se adună mai ales în jurul unui preot de parohie, căruia îi spun în limba maternă nu doar păcatele la spovedanie, ci și problemele cotidiene. Prin cult, dar și prin evenimentele culturale și acțiunile social-filantropice organizate de parohiile din diaspora română, sunt promovate valorile permanente ale Ortodoxiei și ale poporului român, se transmit tradițiile

românești și se cultivă limba română, toate acestea contribuind la păstrarea identității culturale, etnice și ecleziastice ortodoxe a românilor din diasporă.

Totodată, promovarea identității românești ortodoxe asigură o integrare socială în țările gazdă fără asimilare culturală și fără deznaționalizare. Sperăm într-o conviețuire armonioasă a migranților români cu cetățenii din țările de adopție, mai ales acum când, în multe locuri din lume, criza medicală, morală, spirituală și economică se manifestă și prin tensiuni sociale care pot degenera în conflicte interetnice și interreligioase.

Cu multă dragoste părintească, îi îndemnăm pe românii care trăiesc departe de țară să rămână permanent în contact cu cei dragi rămași în țară, pentru ca distanțele geografice mari să nu producă îndepărtare sufletească sau înstrăinare spirituală a unora față de alții

după sărbătoarea **Adormirii Maicii Domnului** a fost dedicată migranților români, ca semn al permanentei griji pastorale a Bisericii Ortodoxe Române față de românii stabiliți definitiv sau temporar în străinătate. Îi încredințăm că Biserica Ortodoxă Română, ca o mamă spirituală care nu și abandonează niciodată fiii, prin vrednicii ierarhi și preoți misionari în diasporă, le va fi în continuare alături, susținându-i atât prin rugăciunile ei permanente, cât și prin activitățile ei concrete pastorale, social-filantropice și culturale.

***

De asemenea, **Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2021 ca An comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor**.

Pomenirea în Biserică a celor adormiți în Domnul constituie un act de credință ortodoxă și mărturie a iubirii față de semenii. Pentru cinstirea memoriei lor, Biserica Ortodoxă păstrează o rânduală amplă de slujbe și pomeniri (parastase), care cuprind rugăciuni și cereri pentru iertarea păcatelor acestora, odihna și mântuirea sufletelor lor.

Cimitirele au, desigur, o semnificație liturgică, dar și o valoare culturală. Ele sunt expresia respectului și pioasei aduceri aminte față de înaintași. Timpul orientat de credințioși spre Învierea de obște se exprimă și prin permanenta comemorare a celor adormiți în Domnul, în rândul lor numărându-se și eroii neamului nostru românesc. **Pomenirea eroilor din toate timpurile și din toate locurile, ca și cultul morților în general, constituie manifestări de statornicie în**

credință, de continuitate și unitate în cuget și simțiri de-a lungul generațiilor. Este semnul neuitării și prețuirii noastre pentru jertfa lor și speranța comuniunii lor veșnice cu Hristos Domnul, în nădejdea învierii și a vieții veșnice.

Istoria Bisericii Ortodoxe Române dă mărturie peste veacuri despre grija pe care a avut-o pentru memoria înaintașilor. **La fiecare Sfântă și Dumnezeiască Liturghie sunt pomeniți ierarhii Bisericii, ctitorii, miluitorii și binefăcătorii sfințelor locașuri, eroii, ostașii și luptătorii români din toate timpurile și locurile care s-au jertfit pe câmpurile de luptă, în lagăre și în închisori, pentru apărarea patriei și a credinței ortodoxe strămoșești, pentru întregirea neamului, pentru libertatea, unitatea și demnitatea poporului român, precum și toți cei adormiți din neamurile noastre.**

Ne rugăm Preamiloștivilui Dumnezeu să-i binecuvânteze pe toți românii, din țară și din străinătate, dându-le sănătate și mântuire, ocrotindu-i de tot răul și întărindu-i în tot lucrul bun, spre bucuria Bisericii noastre și a poporului român de pretutindeni, iar pe cei adormiți în Domnul să-i așeze în ceata dreptilor și să le dăruiască odihnă în lumina și iubirea Preasfintei Treimi.

† **Daniel**
Patriarhul
Bisericii Ortodoxe Române

* Cuvânt rostit în Catedrala Patriarhală cu prilejul proclamării anului 2021 drept **Anul omagial al pastorației românilor din afara României și Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor**, vineri, 1 ianuarie 2021.

Predică și prelegere continuă

Prelegerea fiind o lecție de nivel în mod obișnuit conform maximei "se învață nu pentru școală ci pentru viață" se referă și la chipul trăirii celor care partici-

aleagă ceea ce ucenicii înșiși pot înțelege și aplica. De aceea referința se face mai mult la personalitatea celui care întreaga viață o închină predării, ca unul care se

pă la procesul de însușire în practica vieții a ceea ce se învață. Prin această accepțiune titlul rândurilor de față ar predis pune cugetarea celor ce le citesc spre însușirea unor metode noi în predarea lecției vieții, întrucât un dascăl știe să

raportă mereu la posibilitatea de a fi urmat de cei ce îl ascultă, sinceritatea intențiilor fiind aceeași de o parte și de alta.

† **TIMOTEI**
ARHIEPISCOP al ARADULUI
Continuare în pagina 4

Mesajul IPS Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, la trecerea în veșnicie a Părintelui Acad. Mircea Păcurariu

Îndoliată și îndurerată familie,
Aflând cu îndurerare de trecerea în veșnicie a vrednicului de pomenire părintele Academician Prof. Dr. Mircea Păcurariu, ierarhii, preoții și credințioșii Eparhiei Aradului sunt alături de membrii întregii familii cu simțămintele de sinceră compasiune.

Pentru Eparhia Aradului, Părintele Profesor și fost Rector al Teologiei sibiene, rămâne în conștiința tuturor fiul devotat al Arhiepiscopiei pentru care a reprezentat o mândrie îndreptățită datorită firii și muncii prestigioase dovedite. Dascăl și om de știință unanim recunoscut, este o pierdere irecuperabilă pentru Biserica Ortodoxă Română în istoria căreia se înscrie cu cinstire veșnică. Lucrările sale vor călăuzi mereu calea ucenicilor în ale științei sacre și îndatoririlor față de Biserica, Țara și Poporul dreptcredincios. Facultatea de Teologie arădeană are privilegiul de a avea între profesorii și studenții ei, discipoli ai eruditului istoric bisericesc care le-a

pecetluit o aleasă pregătire în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor.

Nutrind certitudinea răsplătirii sale cerești, rugăm pe Bunul Dumnezeu să reverse peste cei apropiați, darul mângâierii pentru pierderea suferită.

În aceste momente de întristare, ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Biruitorul morții și Domnul vieții, să așeze sufletul robului Său împre-

ună cu dreptii, în lumina și iubirea Preasfintei Treimi, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit. Urmând tradiției strămoșești, cu adâncă pietate creștinească zicem cu toții: Dumnezeu să îl ierte și veșnică să-i fie pomenirea din neam în neam!

† **TIMOTEI**
Arhiepiscop al Aradului

În fața catedrei și amvonului ceresc: omul, părintele, profesorul, MIRCEA Ș. IOSIF PĂCURARIU

Pornit pe cărarea vieții pământiești, la data de 30 iulie 1932, ca fiu al preotului Ștefan și al doamnei Cornelia, avea să fie botezat în biserică satului Ruși, județul Hunedoara, acolo unde părintele Ștefan, slujea lui Dumnezeu și oamenilor, în ziua de 14 septembrie, ziua Crucii, de către „moșu” Toma Ringhea, fiind pregătit așa cum se cuvine pentru Împărăția cerului, de către moșii și strămoșii săi, atât de conștienți asupra rostului acestuia în viața omului.

Satul Ruși situat pe valea râului Strei, într-o poziție geografică foarte deosebită, este străjuit de dealuri împădurite care se întind apoi spre Munții Poiana Ruscăi, adică spre „țara pădurenilor”, o zonă de șes fertil, în dreapta Streiului ca apoi să urmeze Munții Sebeșului, și vărfurile Munților Retezat, în fața cărora se găsește depresiunea Hațegului, numită de localnici „Țara Hațegului”. În această zonă se găsește cunoscutele biserici medievale care, se pare că au contribuit la cristalizarea, dorinței de a descoperi, încă din copilărie, lucrurile oarecum tainuite la Strei, acolo unde slujea tatăl său, ori deopotrivă la Strei Sângeorgiu, Sântămăria Orlea, Densuș sau mănăstirea Prislop, situate în apropiere.

La Ruși, avea să cunoască, binefacerea satului de altă dată, jucându-se, pe valea râului Strei sau luând seamă la munca neîntreruptă a familiei sale, care se ostenea și peste săptămână, atât la munca câmpului și în gospodărie, pentru a obține și valorifica grânele, laptea sau carnea, necesare zidirii casei proprii, și asigurării resurselor necesare, creșterii și educării celor doi copii ai familiei: Mircea Iosif și Stela, născută în anul 1938. După finalizarea casei, avea să ajungă în contact cu primele cunoștințe ale istoriei, povestite în fapt de seară, în curtea sau casa părintească, de către țăranii întorși din război.

Școala primară, avea să o înceapă, în anul 1939, la vârsta de 7 ani, la mătăușă din partea mamei, la Orăștie, în vechea școală confesională, situată în curtea Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” (de la drumul țării), în care funcționase ca învățător și primul patriarh al României, Elie Miron Cristea. Înceindu-se clasa I avea să se întoarcă acasă, la Ruși, acolo unde și-a petrecut vacanța de vară, în lumea satului atât de familiară. Din clasa a II-a, avea să fie încredințat bunicilor dinspre mamă și înscris la școala primară, cu clasele I-VII de pe strada Mihai Eminescu din Deva, acolo unde a urmat și clasa a III-a. Dar o dată cu începutul clasei a IV-a fost transferat la Școala Normală, actualmente Liceul pedagogic, unde a finalizat ciclul primar, într-un cadru deosebit, cu dascăli de vocație, așa cum s-a străduit, la rândul său, să fie o viață întreagă.

În urma examenului de admitere, susținut în vara anului 1943, avea să fie admis, la Liceul de băieți „Decebal” din Deva, acolo unde a avut șansa unei educații autentice, chiar dacă, după încheierea celui de al doilea război mon-

dial, lucrurile s-au mai schimbat. Acolo, mărturisese părintele, a învățat să muncască și mai ales să fie cinstit, corect, înțelegător față de toți, să nu facă rău nimănui, să nu jignească pe nimeni. Mai mult a învățat cât de important este să intuiești dacă elevii sau studenții erau mulțumiți de felul în care se preda și de modul de comportare față de ei. Exemplul acestor dascăli din Decebal l-a păstrat, o viață întreagă, amintindu-și adesea de felul în care știau să-și predea lecțiile.

Anul 1951 a fost anul în care părăsea Deva, pentru ca toamna să fie admis la Facultatea de Istorie din Cluj. Profesorii de acolo erau oameni de înaltă ținută profesională, figuri de adevărați savanți, ceea ce a determinat cristalizarea în mintea tânărului student a importanței prestației profesionale a unui dascăl adevărat. Mai mult din mărturisirile părintelui, acolo a învățat cum se face istorie, cum se întocmește o lucrare științifică, cum se face o fișă, cum se scriu notele de la subsol, cum trebuie să se predea un curs ori cum să se conducă un seminar, cum trebuie să fie un profesor, fie el secundar, fie universitar. Cu alte cuvinte, Facultatea de Istorie clujeană și-a pus definitiv amprenta pe formarea ulterioară. Chiar dacă vitregiile vremii și „invidia” unora dintre cei la care nici nu ar fi fost posibil a se fi gândit cineva, au determinat exmatricularea sa, de la Cluj, în toamna anului 1952, este evident că anul petrecut la Facultatea de Istorie, l-a conștientizat asupra modului în care se cuvine a aborda lucrurile, pentru a slui cu conștiința împacată la altarul catedrei.

Stăruința tatălui dar mai ales perseverența tânărului de atunci au făcut ca în toamna anului 1952, să fie declarat admis la Institutul teologic sibian. Anii de studii petrecuți la Sibiu, se pare că au fost determinanți, căci prin regimul strict pe care trebuiau să îl respecte, prin programul de rugăciune și studiu, a reușit să deprindă, încă de atunci, rânduiala sfintelor slujbe, care i-au rămas întipărite în suflet și în minte până în ultima clipă a vieții sale pământești. Atmosfera de muncă și de disciplină existente în tot Institutul și corectitudinea rar întâlnită au fost cele care au rămas peste ani ca un ideal, demn de urmat, pe care s-a străduit să îl respecte în timpul slujirii sale la altarul bisericii, școlii și familiei. În plus temeinicile cunoștințe acumulate la orele de curs și seminar, bine fundamentate prin nenumăratele ore de studiu individual petrecute în sala de lectură, i-au oferit posibilitatea, pe parcursul dezvoltării sale profesionale, să aibă posibilitatea structurării cursurilor pe care le-a predat în calitate de suplinitor, la Seminarul de la mănăstirea Neamț sau în primii ani de activitate, la Institutul din Sibiu.

Finalizarea studiilor de la Sibiu, în vara anului 1956 avea să îi ofere șansa unei burse de doctorat la o Facultate de Teologie de la Budapesta dar cu toate aprobările necesare obținute, din partea patriarhului Iustinian și a episco-

pului Andrei Magieru al Aradului, de care aparțineau jurisdicțional parohiile hunedorene, avizul Ministerului Cultelor, firesc pe atunci, care se obținea doar în baza acordului securității, nu au fost primite niciodată. Dumnezeu poartă însă permanent de grijă oamenilor săi și ca urmare i-a scos în cale pe părintele profesor Liviu Stan, care l-a sfătuit să se înscrie la cursurile de „magisteriu”, de trei ani de la Institutul teologic din București, unde a fost admis, în toamna aceluiaș an, tot cu binecuvântarea episcopului Andrei al Aradului. În acest fel, așa cum mărturisese părintele Mircea Păcurariu, „am avut posibilitatea să cunosc și atmosfera de la Institutul de acolo, cu profesorii lui, să leg prietenii cu o serie de colegi...”, care au devenit adevărate personalități ale timpului, „... care durează de o viață, dar mai ales să pot studia la Biblioteca Academiei Române, care a fost, pentru mine, o adevărată mană cerească.” În acest fel se deschideau noi orizonturi ale cunoașterii pentru veritabilul istoric al Bisericii Ortodoxe Române, profesorul, academicianul și jertfitorul pe altarul teologiei neamului românesc.

La finalizarea celor trei ani de „magisteriu”, în anul 1959, la propunerea părintelui Gheorghe Moisescu și la recomandarea profesorului Liviu Stan, avea să ajungă bibliotecar la Episcopia Romanului, de unde, în toamna aceluiaș an, mitropolitul Moldovei de atunci, Iustin Moisescu, l-a numit ca și profesor la Seminarul teologic de la mănăstirea Neamț, unde a funcționat timp de trei ani. A rămas cu amintiri de neuit și experiențe de viață deosebite, predând diferite discipline. Anul 1961 avea să aducă noi schimbări în viața părintelui fiindu-i acceptată, de către mitropolitul Nicolae Colan, cererea de a fi încadrat ca suplinitor la catedra de limbi clasice a Institutului sibian, cu toate că numirea din partea Ministerului Cultelor avea să o primească abia în luna decembrie, când, de altfel a și plecat la Sibiu. Întâmpinat, așa cum tot părintele mărturisese, în dimineața de 5 decembrie 1961, în pauza de la ora 9, cu cuvintele adresate la intrarea în sala profesorală de către părintele Nicolae Neaga: „Iată te-ai făcut ca unul dintre noi”, avea să fie primit cu multă bucurie, deschizându-se noi orizonturi în cariera și viața sa.

S-a căsătorit în anul 1966, cu tânăra ingineră textilistă Minerva Breazu, căreia i se spunea în familie Mioara, așa cum de altfel o cunosc cei care au călcat pragul casei de pe Calea Dumbrăvii, casă cumpărată în același an. Ulterior doamna Păcurariu avea să funcționeze ca profesor la Liceul textil din Sibiu, până la pensionare și ca profesor asociat la noua Facultate de Industrie Ușoară înființată la Sibiu. Dumnezeu i-a binecuvântat cu două fiice Mirela și Corina. Mirela, licențiată a Facultății de Filologie a Universității „Babeș - Bolyai” din Cluj Napoca – secția Română – Engleză, căsătorită cu medicul Ovidiu Petrașcu, avea să aducă mângâierea celui de al doilea nepot Tudor-Dominic. Corina

este licențiată a Facultății de Fizică a Universității „Babeș Bolyai” din Cluj, fiind căsătorită cu inginerul Adrian Lazăr, în Cluj, fiind cei care au adus familiei bucuria celui dintâi nepot, Horia-Mircea.

În plan profesional, preocuparea constantă față de studiul sistematic al istoriei bisericii strămoșești dar, în egală măsură și față de împărțirea prin cuvânt, fapt și felul de a fi, a hranei izvorâte din valorile tezaurului național și spiritual românesc a făcut să devină, peste ani, un veritabil istoric al Bisericii și al neamului din mijlocul căruia provenea. În timp învățăturile cucerniciei sale au ajuns să fie făclii călăuzitoare ale generațiilor de tineri care l-au cunoscut ca profesor în Seminarul de la Neamț și în special în Institutul teologic de grad universitar, azi Facultatea de Teologie „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna” din Sibiu dar și de către toți aceia care au avut prilejul de a lectura, asculta sau viziona articolele și intervențiile difuzate, întocmite sau realizate de ilustrul nostru dascăl sau cu participarea sfinției sale.

Munca de cercetare științifică s-a concretizat prin realizarea lucrărilor fundamentale: *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* - pentru Seminarile Teologice, urmată de versiunea în trei volume pentru Facultățile de Teologie, ambele apărute în mai multe ediții și ulterior de o variantă de sinteză adresată publicului larg, sub același titlu, dar într-un singur volum care păstrează temeinicia și acrvia științifică. Acestora li s-au alăturat lucrări ca „Începuturile Mitropoliei Transilvaniei”, „Politica statului ungar față de Biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918”, „Istoria mănăstirii Prislop”, „Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986”, „Pagini din Istoria Bisericii românești. Considerații în legătură cu uniația din Transilvania”, „Istoria Bisericii Românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș până în 1918”, „Istoria Eparhiei Aradului”, „Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii și a neamului românesc”, „Sfinții daco-romani și români”, „Revoluția românească din Transilvania și Banat în anii 1848-1849. Contribuția bisericii”, „Dicționarul teologilor români”, „Predici la duminici și sărbători, la praznicele împărătești și ale Maicii Domnului, ale sfinților și la sfinții români; pre-

dici ocazionale și la sărbători”, „Cărturari sibieni de altădată”, „Catedrala mitropolitană Sibiu”, „Studii de istorie a Bisericii Ortodoxe Române” – 2 volume, „Cultura teologică românească” și „Enciclopedia ortodoxiei românești”. Lucrările amintite au rolul de a-i edifica, pe cei cărora se adresează, asupra vieții creștine, care a pulsat de două milenii pe aceste teritorii, cu toate jertfele în lupta pentru apărarea credinței străbune și a ființei naționale și de a-i sta-tornicii pe fiii neamului în credința strămoșilor.

Imaginea laborioasei munci desfășurate nu ar fi completă dacă nu am aminti cele aproximativ 1.000 de studii, articole, recenzii, conferințe și comunicări sau interviuri apărute în țară și străinătate, o parte dintre ele traduse în limbi de circulație internațională, multe referitoare la diaspora românească atât din răsăritul ortodox, cu referiri speciale la legăturile bisericești ale românilor cu vechile patriarhii de la Constantinopol, Antiohia, Alexandria și Ierusalim și deopotrivă cu mănăstirile din Muntele Athos, Muntele Sinai, Rusia, Kievul sau Serbia, dar și cele din Statele Unite ale Americii și Canada.

Marele artisan al Istoriei Bisericii strămoșești și-a canalizat astfel, în mod evident, iscusința și priceperea sa în apărarea unității de credință și prin aceasta implicit a unității naționale. Acrvia și acuratețea de care a dat dovadă la întocmirea acestora au adus, în toamna anului 1997, alegerea ilustrului nostru dascăl ca membru corespondent al Academiei Române iar ulterior ca membru cu drepturi depline.

Cunoscând îndeaproape jertfa vieții omului, părintelui și profesorului Mircea Păcurariu, care a fost și a rămas, pentru generații întregi, un veritabil creator de istorie, plecat la Domnul în dimineața zilei de 13 Ianuarie 2021, avem convingerea, exprimată de altfel și de alți ucenici și apropiați ai părintelui, încă din ziua prohodirii, că s-a mutat în fața amvonului altarului ceresc și a celei mai ziditoare catedre a veșnicei împărății, unde având ca argument tot ceea ce a temeinicit în sufletele elevilor, studenților și dreptmăritorilor creștini a găsit veșnica bucurie a misiunii pe deplin îndeplinite.

Pr. lect. dr. Gabriel Valeriu Basa,
Facultatea de Teologie Ortodoxă
„Iarion-V. Felea”,
Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Despre taina morții din perspectivă filologică, filozofică, filocalică și biblică*

1. Introducere

Temele anunțate pentru anul acesta de către Patriarhia Română ca recomandare și sugestie de meditație pentru eventualele simpozioane și sinaxe locale sunt *Anul omagial al pastorației românilor din afara României și anul comemorativ al celor adormiți în Domnul. Valoarea liturgică și culturală a cimitirelor*. Ele invită la meditație și oferă, mai ales pentru o sinaxă monahală, prilejul abordării, din multiple perspective, a unui subiect important și drag călugărilor: cugetarea la moarte. Tema e cu atât mai actuală, cu cât pandemia pe care o străbatem, de aproape un an de zile, a făcut să iasă la iveală o frică de moarte care tinde, uneori, să acopere ca un obroc lumina credinței în Hristos.

În cele ce urmează voi schița câteva elemente ale acestui exercițiu launtric, din perspectivă limbii române, a filozofiei grecești vechi, a Sfintei Scripturi și, în fine, a Filocaliei.

1. Din perspectiva filologiei românești.

Ca să rămănam într-un registru legat de actualitate, amintim că **Limba română veche** deține un sinonim puțin cunoscut astăzi pentru neologismul „pandemie”, termen de origine greacă, intrat în limba română pe filieră occidentală. Acest sinonim vechi este tocmai substantivul „moarte”, ale cărui înțelesuri s-au restrâns foarte mult astăzi în mintea vorbitorilor. Nu așa stăteau lucrurile pentru înaintașii noștri: *Cuvinte din Bătrâni*: „Trimite-voi pre voi moarte de ciumă și de lângoare.” Mineiul din 1776: „În cetatea Solunului Dumnezeu au potolit și foametea și moartea.”¹

Sinonimia dintre termenii pandemic și moarte arată că, pentru limba română, în mod paradoxal, „moartea” își pierde înțelesul de trecere definitivă în lumea „celor adormiți în Domnul”, întrucât ea denumește și o stare de boală gravă din care se poate ieși prin ajutorul lui Dumnezeu. Resimțim în aceste relații semantice un substrat marcat de pecetea creștină a învierii, a biruirii morții în Hristos, vizibil chiar și fără explicitări teologice savante. Impregnată de duhul Evangheliei, limba română păstrează elemente care mărturisesc aceeași viziune creștină optimistă asupra morții și asupra biruinței vieții, fiind un adevărat tezaur al lucrurilor pe care le cunoaștem și de care ne amintim, fără să le fi învățat școlărește niciodată, cum spunea Constantin Noica.

Dar și alte cuvinte ale limbii române, aparținând aceleiași arii semantice, mărturisesc, poate chiar mai pregnant, această perspectivă creștină asupra morții. Un martor este și cuvântul **cimitir**, aparținând câmpului semantic al tematicii noastre, cuvânt care are o serie de **sinonime populare** deosebit de expresive și, în același timp, de pitoarești. Alături de derivatul „**îngropelnită**” al verbului „a îngropa”, amintesc substantivul „**dormir**”, a cărui etimologie – din verbul „a dormi” – sugerează, extrem de transparent, faptul că morții nu au trecut „în neființă”, cum prea ades se aude, ci dorm, așteptând să fie treziți de trâmbița cea de apoi a arhanghelului. Mai menționez și expresia, întâlnită în zona Brașovului, „**grădina morților**”, prescurtată uneori în „**grădiniță**”, cuvânt cules de la vorbitorii din zona Rucărului în al cărui sufix diminutiv simțim atitudinea sufletească de duioșie și chiar de alinare pe care cei rămași în această viață o au pentru frații lor trecuți la Domnul.

Pe lângă cuvintele și expresiile de mai sus, nu putem să trecem peste sub-

stantivul „**comoară**”, care este, probabil, unul dintre sinonimele cele mai expresive pentru „cimitir”. Derivat din latinescul *camera*, cameră, chimir, boltă, arcadă (și nu din slavonescul *komora*, cum uneori se spune), substantivul comoară a dobândit în românește mai multe sensuri: Biblia din 1688 îl folosește pentru a denumi locul de păstrat grâne, hambarul pentru cereale, uz care, prin sinonimia lui comoară cu cimitir, sugerează că în mintea vorbitorului român cel mort este sămânța care trebuie să fie îngropată în ... comoară, ca să învieze. Acest sens este atestat în vorbirea populară, în expresia „comoara satului”, care nu denumește nimic altceva decât cimitirul obștesc al creștinilor dintr-o anumită localitate, expresie frecventă în satele din Transilvania. Prin extensiune, „comoară” capătă și sensul de obiect sau obiecte de valoare, această din urmă semnificație, în alianță semantică cu cea deja precizată, arătând că, pentru creștini, cei aflați în cimitir reprezintă un lucru de mare valoare. În fine, tot prin „comoară” este denumită și steaua lui Pollux, de culoare aurie, cu numele popular „comoara lui Iov”, cea mai strălucitoare stea din constelația *Geminorum*, și una dintre cele mai strălucitoare stele de pe firmamentul nopților de primăvară timpurie. Sintetizând observațiile semantice de până acum legate de termenul „comoară” în calitatea sa de sinonim al substantivului „cimitir”, putem spune că, pentru român, mortul îngropat în cimitir este sămânța care va învia, reprezentând una din bogățiile obștii creștine și totodată o stea foarte luminoasă, aurie, capabilă să pună în valoare prin lumina ei și să identifice o întreagă constelație. Acest din urmă aspect în face pe românul care se întoarce de la Liturgia de noapte a Învierii c, privind cerul înstelat de deasupra sa, să se întâmpine cu toți ai lui trecuți la Domnul cel Înviat.

Nu putem încheia aceste considerații introductive legate de valorile lingvistice implicate în termenii de „moarte” și de „cimitir” fără câteva scurte considerații pe marginea utilizării acestui termen și noțiuni de către cel mai mare mănăitor al limbii românești, **Mihai Eminescu**. Țin să fac această precizare, întrucât „**setea de moarte**” despre care vorbește un poet nu este expresia unui pesimism, așa cum foarte des se spune, ci „**setea de viață**”, adică de perioada nemaculată de păcat a omeniirii, după explicațiile criticului Alex. Ștefănescu². Pentru Eminescu, moartea este o binefacere, întrucât face absolutul inteligibil pentru oamenii prinși în ceea ce Eminescu numește „comedia umană”, adică banalul veșnicei agitații și alergături după nimic, care îl dezgustă atât de mult pe poet și, în orice caz, nu-i însuflă dorința de a lua parte la competiție. În *Odă în metru antic*, primul vers: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată” nu vorbește despre o **resemnare în fața morții**, ci despre faptul că devenim bătrâni în momentul în care **învățăm să murim**³. În monahism, **adevăratul bătrân frumos** (cum se traduce cuvântul grecesc „călugăr”) este cel care știe să cugete la moarte, să facă din ea un exercițiu zilnic al vieții, întrucât „**viața pustnicească nu e nimic altceva decât o *melet* thanatou, o exercere a morții**”, cum o definește Avva Evagrie. *Odă în metru antic* este scrisă din perspectiva celui care constată cutremurat că a învățat să moară. De la această viziune asupra morții și detașarea monahală, înțeleasă ca moarte sau

răstignire față de lume nu este decât un pas, pe care îl vor face traducătorii textelor filocalice.

2. În filozofia precreștină

Întrebările legate de moarte și de felul în care omul trebuie să se raporteze la ea se întâlnesc, într-o formă elaborată, încă de la vechii **filozofi greci precreștini**. Pentru mulți dintre acești înțelepți antici cugetarea la moarte era un exercițiu spiritual. El consta într-o „schimbare a perspectivei asupra lumii, în trecerea de la o viziune a lucrurilor dominată de patimi individuale la o reprezentare a lumii guvernată de universalitate și de obiectivitatea gândirii”⁴. Dintre numeroasele exemple care pot fi date, reținem doar cuvintele lui **Socrate**, care spune în *Phaidon*: „Este, așadar, un fapt de netăgăduit că adevărații filozofi nu fac altceva prin filozofare decât un exercițiu neîncetat în perspectiva ceasului morții și că, dintre toți oamenii, ei se tem cel mai puțin de a fi morți”⁵. Expresia tehnică prin care vechii filosofi denumeau meditația la moarte suna în grecește *meleti thanatou*, iar traducerea ei cea mai potrivită ar fi, potrivit gânditorului român Anton Dumitriu, „**exersare a morții**”⁶, sens cu care ne vom mai întâlni în cele ce urmează.

3. În Filocalie

Cele spuse despre viziunea filozofică elină asupra morții se regăsesc, înobilate hristic, în scrierile filocalice. Părinții au numit adeseori monahismul „**adevărata filozofie**”, mai ales pentru că anumite căutări ale vechilor înțelepți și-au găsit răspunsul doar în Hristos și în Evanghelie. De aceea și „**exersarea morții**” a fost reinterpretată în cheia Învierii Domnului, așa încât întâlnim îndemnul ca monahul și creștinul „să facă din viață, în mod filozofic, o exercere a morții, potrivit lui Hristos”⁷.

Toți **Părinții filocalici** vorbesc despre cugetarea la moarte ca despre una dintre metodele cele mai pline de roade pentru lucrarea trezviei, cea mai importantă formă de asceză. În continuare ne vor referi doar la doi dintre ei. Primul este **Sfântul Isihie Prezviterul**, care arată că trezvia este „o metodă duhovnicească prin care omul este izbăvit cu totul, cu ajutorul lui Dumnezeu, de înțelesuri pătimăse, de gânduri și de fapte rele ... care dăruiește cunoștința sigură a lui Dumnezeu, dezlegarea tainelor dumnezeiești, împlineste toată porunca lui Dumnezeu din Vechiul și Noul Legământ și aduce tot binele veacului ce va să fie și este, propriu zis, curăția inimii”⁸. Sfântul Isihie enumeră mai multe feluri de lucrare a trezviei: supravegherea imaginației pentru a nu lăsa momelile de gând să se dezvolte în imagini; tăcerea adâncă a inimii unită cu rugăciunea; chemarea neîncetată cu smerenie a Domnului Hristos în ajutor și „a avea în suflet neîncetat amintirea morții”⁹.

Tălcuind acest din urmă aspect, **părințele Emiliano Simonopetrul** spune: „Sfântul Isihie se referă la cei care ajung de la ei înșiși la amintirea morții, care constituie cea mai dinamică faptă a omului. Într-adevăr, pentru cine este puternic, niciun alt mijloc nu-l va putea apropia mai repede de Dumnezeu decât gândul la moarte, așa cum s-a întâmplat cu toți Părinții. Când ne gândim cu bucurie la moarte, când zicem: „**Dar-ar Dumnezeu să mor!**” De-ar veni clipa când se vor împlini toate visele mele, toate dorințele mele, când voi vedea pe Dumnezeu meu, când mă voi desface și voi fi cu Hristos, cum zice Apostolul Pavel (Filip. 1, 23) și cu toți sfinții”, atunci ia naștere cea mai bucurioasă dispoziție. De aceea Sfântul Isihie recomandă tuturor oamenilor neîncetata pomenire a morții. Dar cum? Cu gândul tău, cu mintea ta, cu citirea ta, cu rugăciunea ta, cu discuțiile tale, neîncet să inventezi modalități de amintire a morții. Spui că pe Dumnezeu îl uiți, că la rugăciune ți-e greu, obosești, că te dor șalele. Să ai cel puțin amintirea morții!”¹⁰.

Al doilea autor filocalic pe care îl amintim, descălul prin excelență al pustiei, este Sfântul Isaac Sirul. El se referă adeseori la cugetarea la moarte și face câteva analize deosebit de pătrunzătoare. Pentru el, „**frica de moarte îl întristează doar pe bărbatul trupesc, în timp ce cel care are în sine mărturia cea bună dorește moartea ca viață**”¹¹. Întreaga viețuire monahală, când este trăită cu acrvia respectării rânduielilor patristice, este echivalentă cu un **martiriu nesângeros, și de aceea** „nu numai cei ce primesc moartea pentru Hristos sunt martiri, ci și cei care mor pentru păzirea poruncilor Lui”¹². Sfântul Isaac mai stabilește și o **ierarhie valorică specifică monahilor**, potrivit căreia „**Mai de folos ți e să te îngrijești să te înviezi pe tine însuși din moartea patimilor, prin mișcarea cea întru Dumnezeu a gândurilor tale, decât să înviezi morții**”¹³. Iar ca un corolar, „**pentru cei înțelepți, moartea este dorită mai mult decât să fie osândiți că s-au folosit fără trezvie de lucrurile lor**”¹⁴.

Poate că aspectul cel mai important de reținut din învățăturile marelui mistic sirian este că în moarte omul face **experiența deplină a slăbiciunii firii omenestei**, iar „cine a ajuns la cunoașterea slăbiciunii sale, a ajuns la adâncul smereniei”¹⁵. La originea răului stă moartea unită cu libertatea, și mai ales frica de moarte. Frica de moarte este, pentru Sfântul Isaac, cauza păcatului și, de aceea, numai acceptând moartea sau murind propriei vieți, omul poate să învingă păcatul. Rodul harului este faptul de a nu ne mai teme de moarte, de a o disprețui. Fiind **locul extremei slăbiciuni a firii umane**, moartea este totodată locul în

care creștinul primește și lucrarea covârșitoare a Duhului. Aceste gânduri ale Sfântului Isaac sunt, în cele din urmă, un fel de **exegeză siriacă a troparului bizantin al Învierii** în care se spune că Hristos a biruit „cu moartea pe moarte călcând”. „**Desăvârșirea vieții este murirea cu moarte de bunăvoie față de tot ce este pământesc, păcătos și trecător**”. Pentru Sfântul Isaac Sirul și pentru întreaga spiritualitate pe care el o exprimă în scrierile sale, mântuirea este un proces pedagogic lent, în care experiența slăbiciunii, a păcatului, a decăderii omului îl face pe acesta să simtă necesitatea intervenției lui Dumnezeu prin revelație și har. Însăși denumirea siriacă pentru mântuire, substantivul *haye* înseamnă „**viață**”, iar *mhayana*, care înseamnă Mântuitor, are sensul literal de „**Dătător de viață**”.

4. În Scriptură

Începem considerațiile prilejuite de tema cugetării la moarte, a exersării ei și a confruntării actuale cu „moartea” Covidului prin scurte referiri la câteva texte scripturistice. Acestea, ca o hrană tare, pot fi asimilate numai după pregătirea la care ne-au supus considerațiile filologice, filozofice și filocalice de mai înainte.

În Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul ni se spune că biruitoarii celui rău au învins deoarece „nu și-au iubit sufletul lor până la moarte” (Apoc. 12, 11). Ei au primit o pietricică albă pe care stă scris un nume nou, necunoscut altuia în afara primitorului (cf. Apoc. 2, 17). Tot un nume nou primește și monahul la slujba de călugăr, ca un semn că acest moment reprezintă finalul și încununarea unei perioade de încercări, care durează, uneori, ani de zile, dar și începutul unei noi vieți. De aceea, slujba călugăriei este privită ca o biruință la care noul călugăr primește acest nume nou, al cărui înțeles de taină doar inima lui îl înțelege în toate profunzimele și rezonanțele sale. Cu toate acestea, noul monah nu se află decât în fața unei prime biruințe decisive dintr-un război care va dura întreaga viață. Reușita lui în acest război este asigurată de alianța euharistică dintre „**sângele Mielului**” și cuvântul propriei sale mărturii, posibilă doar dacă lepădarea omului vechi capătă dimensiunea „**neiubirii propriei vieți până la moarte**” (Apoc. 12, 11).

Din perspectiva **antropologiei biblice**, moartea este o **dezbrăcare a hainelor de piele** cu care a fost îmbrăcat Adam pentru a putea trăi în lumea căzută și care, în actualul lor „**croi**” sunt o piedică în calea întoarcerii depline la Dumnezeu. Omul nostru launtric tânjește după această schimbare a stării de acum cu cea eshatologică și, de aceea, „noi, cei ce suntem în cortul acesta, suspinăm îngreuiți, dorind să nu ne scoatem haina noastră, ci să ne îmbrăcăm cu cealaltă pe deasupra, ca ceea ce este muritor să fie înghițit de viață” (2 Cor. 5, 4). Moartea este așadar nu numai desfacerea acestui trup, ci îmbrăcarea noastră cu „**zidirea de la Dumnezeu**”, și, totodată, un hotar peste care, pășind, trecem de la moartea depărtării de Dumnezeu la viața împreună cu El (cf. In. 5, 24). Privind spre moarte, creștinul are nădejdea că, asemenea unei semințe, trupul lui „se seamănă întru stricăciune, înviază întru necinste, înviază întru slavă, se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere; se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc” (1 Cor. 15, 42-44).

Ierom. Agapie Corbu
Continuare în pagina 4

Programul manifestărilor academice-culturale organizate de Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, în anul 2021

În anul 2021, proclamat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Anul omagial al pastoratului românilor din afara României și „Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad va organiza, în parteneriat cu Episcopia Caransebeșului, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Sevciciu, Arhiepiscopul Aradului și a Preasfințitului Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului, o serie de manifestări academice și bisericesc-culturale.

I. SIMPOZIOANE NAȚIONALE

1. Simpozion Național Studențesc și Masteral (20-21 septembrie 2021)

Provocările Bisericii în mediul online. Tipologii pastorale și atitudini misionare

2. Simpozionul Național al Școlii Doctorale (21-22 septembrie 2021)

Societatea sub asediu. Semnificațiile credinței Bisericii în era pandemiei

II. COLOCVII

1. Colocviul Național de Teologie Dogmatică din cadrul Facultăților de Teologie din Patriarhia Română (11-12 octombrie 2021, reprogramat)

Persoana lui Hristos în Dogmatica actuală. Contestațiile modernității și postmodernității

III. SIMPOZION INTERNAȚIONAL

1. Simpozion internațional cu participarea profesorilor de bioetică și spiritualitate ortodoxă din Patriarhia Română, a unor specialiști din aria științelor și biotehnologiilor din țară și străinătate (2-3 noiembrie 2021)

The phenomenon of death in the age of biotechnology

IV. CONFERINȚE INTERNAȚIONALE

1. Prof. Dr. Jürgen Henkel („Ex fide lux” – Institutul Germano-Român pentru Teologie, Știință, Cultură și Dialog, Nürnberg)

Die Beziehung zwischen Kirche und Staat in Europa. Besondere Berücksichtigung in Deutschland und Rumänien (27-28 mai 2021)

2. Prof. Dr. Jerzy Ostapczuk (Universitatea din Varșovia, Polonia)

Cyrillic Gospel Manuscripts copied from early printed books. Preliminary remarks (20 octombrie 2021)

3. Arhim Prof. Dr. Jack Khalil (Decanul Facultății de Teologie din Balamand, Liban)

Antiochian Orthodoxy after the challenges of war (28 octombrie 2021)

4. Prof. Dr. Andreas Müller (Universitatea Kiel, Germania)

Some Reflections on Eastern Orthodoxy After the Synod of Crete (15 noiembrie 2021)

V. CONCERT DE COLINDE
Concert de colinde susținut de Corurile Facultății de Teologie Orto-

doxă la Sala Palatului Cultural din Arad (9 decembrie 2021) **Colind străbun**

La aceste evenimente se vor adăuga exigențele științifice constante ale Facultății de Teologie Ortodoxă pentru un an de zile: editarea revistei *Teologia*, editarea *Anuarului Facultății*, editarea revistei *Studia Doctoralia*, editarea revistei Centrului de Studii Teologice-Istorice și de Prognostic Pastoral-Misionar, *Studia Teologica et Historica Aradensis*, precum și editarea volumelor manifestărilor științifice.

Prin aceste evenimente, instituția teologică arădeană se integrează în Programul cadru propus spre dezbatere, în anul 2021, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Nădăjduim că aceste manifestări academice cu implicații teologice, bisericesti, sociale și culturale vor exprima și contura rolul Bisericii Ortodoxe în societatea și cultura actuală.

Pr. Prof. Dr. Cristinel Ioja
Decanul Facultății de Teologie „Ilarion V. Felea”, Arad

Predică și prelegere continuă

Urmare din pagina 1

De această dată învățecii sunt mulți, pentru că activitatea celui care i-a învățat se întinde pe aproape tot parcursul vieții sale, având mulțumirea de a-i vedea așezați în multiplele rosturi ale societății și exercitându-și îndelețnicirea pe coordonatele conștiinței și cunoștinței precum li s-a predat. Antrenarea ucenicilor în urmarea dascălului contribuie în cea mai mare parte la aprofundarea datelor ce urmează să sporească patrimoniul științific și cultural de care să se împărtășească mai apoi generații la rând. De fapt, fiecare dascăl, învățator sau profesor în orice domeniu dă o lecție care să rămână pentru totdeauna în sufletele școlariilor, elevilor sau studenților, precum și ale oricărui auditor sau ascultător, cu toții căutând să preia și după caz să o predea celor ce sunt interesați cu adevărat, ca un lăsamânt ce se îmbogățește cu fiecare generație. Este aceasta o realitate care se repetă pretutindeni și totdeauna, impunându-se din partea celor angajați în ea cu țaria unui testament. Procesul de formare al ucenicilor așadar, ilustrează competența și capacitatea celor ce i-au învățat nu numai după carte, ci și după propria lor trăire. Cel la care ne referim este regretatul preot și profesor academician dr. Mircea Păcurariu, titularul catedrei de Istoria Bisericii Ortodoxe Române la Facultatea de Teologie din Sibiu, continuatoarea

credincioasă a vestitei Teologii ardenele, care sub titlul de Institut sau Academie a asigurat formarea generațiilor de slujitori ai altarelor și catedrelor pentru românii de pretutindeni. Atât ca profesor, cât și ca decan a adus spor de prestigiu instituției slujite. Desigur că atunci când s-a făcut vestirea trecerii sale în veșnicie mai ales cei apropiați s-au rupt din realitatea zilnică spre a țese în reculegere pânza amintirilor care pune în lumină mai puternică autenticitatea valorilor promovate de cel ce poartă pecetea nemuritorilor, așa cum se supranumesc membrii titulari ai Academiei. Personalitatea sa este îndeobște cunoscută spre a nu stăruia asupra biografiei și bibliografiei, cu toate aprecierile ce le însoțesc atât din partea celor în materiile de referință, cât și a celor nepreveniți. În cugetul tuturor rămâne omul admirabil, slujitor jertfelnic al Bisericii, cetățeanul loial exemplar al țării și fiul devotat al poporului, prezentând constant un caracter ales ce l-a făcut unanim apreciat, oricând cuvântul său având autoritatea de necontestat. E descendent al unei merituose familii preoțesci la carei nume trimite la o obârșie pastorală, cunoscut simbol al implicației sacerdotale încă dintr-o lume străveche, care și cultivă datoria față de viață, ca dar al Creatorului, având mereu înălțat cugetul spre El. La numele familiei a adaus pe cel al voievodului ce l-a înscris cu cinstă în istoria Țării

Românești. Crescut în duh bisericesc se înscrie între slujitorii acestuia. Într-o legătură firească cu însuși trecutul poporului nostru a cultivat din fragedă vârstă aplecarea spre istorie, împletind cele două chemări într-o unitate grăitoare pentru afirmarea ca preot și totodată profesor de Istorie a Bisericii noastre, un destin hărăzit încă de strămoși prin voia Cerului sub care au trăit și vrednicia pământului pe care l-au muncit. Într-o astfel de stare s-a format ca om de știință și credință, devenind la rândul-i etalon al formării celor de sub îndrumarea sa. A ilustrat desăvârșit catedrala, întregindu-o cu grija altarului, reciprocitatea afirmându-se mereu datorită tenacității, priceperii și, întâi de toate, vocației învederate. Deopotrivă a fost slujitor atât cuvântului lui Dumnezeu prin carte de predică, cât și istoriei împlinirii datoriei creștinești în vetrele bisericesti, așa cum mai ales cele trei volume în domeniu o demonstrează. De altfel, opera întreagă este sintetizarea de o viață aleasă și o gândire temeluită pe cercetările de la început cu privire spre viitor. Cunoscut îndeobște drept cel mai mare istoric al Bisericii noastre, a știut într-un mod excepțional să cerceteze trecutul spre a desprinde considerațiile obiective asupra coordonatelor care vor călăuzi spre viitorul pe care îl vor defini toți cei care vor prelua și vor aprofunda vasta operă lăsată. În acest context reamintim doar că întreaga activitate

științifică a magistrului însumează peste 700 de titluri cu peste 13 000 pagini tipărite (Prof. Univ. Dr. Paul Brusnawski, Părintele Academician Mircea Păcurariu 1932-2021, în Ziarul Lumina, nr. 9/2021 (4729), XVII, pag. 7). Recunoașterea meritelor i-au adus distincții și aprecieri pe măsură. Astăzi lucrările sub semnătura sa, mai ales cele de specialitate, sunt folosite cu autoritatea îndrituită, având o circulație mereu sporită atât în țară, cât și peste hotare, încununând astfel o carieră preoțescă și profesorală cu recunoaștința generală, menționând aparte pe cea a colegilor sau a discipolilor care sunt îndatorați a-i păstra memoria vie și continua lucrarea. Eparhia Aradului, care cuprindea o vreme și ținutul hunedorean cărui aparținea cel vrednic de pomenire, se mândrește cu aceea de a-l avea ca fiu duhovnicesc. S-a bucurat astfel de aprecierea clerului și credincioșilor aparținători. Au rămas memorabile aprecierile Întâistătătorilor ei, amintind pe episcopii Andrei Magieru, Nicolae Corneanu – devenit mitropolit al Banatului – și Visarion Aștileanu. Semnatarul acestor rânduri însuși i-a mărturisit totdeauna admirația colegială și prietenească pentru întreaga muncă strădănică depusă și apreciată la înălțimea recunoscută. Aparte de menționat faptul că a condus colectivul alcătuit al primei monografii tipărite a Eparhiei, în afară de care a semnat diferite studii și articole în publicațiile locale, iar cu deosebită grijă istoria Mănăstirii Prislop, de care era legat sufletește și ca una ce face mândria întregii zone.

Totodată de menționat că, reluarea învățământului teologic la Arad s-a bucurat de contribuția iubitelui fiu al eparhiei. Ori de câte ori amănuntele de natură istorică au cerut o lămurire privind eparhia, Părintele profesor a răspuns cu promptitudinea și competența cunoscută. Nu este de stăruit asupra aportului lucrărilor privitoare la locurile natale, întrucât prin întreaga sa activitate s-a dovedit fiu devotat al întregii Biserici strămoșești, pe care a slujit-o cu credincioșie până în clipa din urmă, cum a rezultat și din prohodirea la vremea rânduită a lui ianuarie, anul mântuirii 2021 și din omagiile aduse de pretutindeni la mormântul său. Nu poate fi uitată contribuția familiei la reușita muncii sale, pentru care fapt îi revine și mulțumirea de a-i fi fost alături mereu. Ea va rămâne și custodele prețiosului lăsamânt, ca mărturie de cinstire, cele scrise constituind material de cercetare în continuare, având bază îndeplinirea cerinței de cunoaștere a istoriei bisericesti. Autorul n-a pregetat de a cuvânta mereu în acest cadru. O prelegere de mare ținută ce se cere continuată în același fel. Cu acest simțământ, se poate îndrăzni a crede că la sfârșitul sfințelor sărbători de la răscrucea anilor 2020-2021, după ce a primit colindul străbun ce îndatora la păstrarea datinilor și tradițiilor poporului, ca și urările de bine ale plugușorului și sorcovei pentru vremea ce urmează, a părăsit cele pământeste împăcat cu cele împlinite, moștenind nemurirea, știind că Dumnezeu nu uită răsplătirea.

Despre taina morții din perspectivă filologică, filozofică, filocalică și biblică*

Urmare din pagina 3

În ultimă instanță, pentru un creștin, moartea apare – în viziunea sintetizată de apostolul Pavel în 2 Cor. 5, 1-4 – ca o dezbrăcare de acoperămintele de piele sub care stă ascuns, potrivit prorocului Osea, „Sfântul dinlăuntrul tău” (Osea 11, 9), spre a Căruia întâlnire, sufletul pregătit și iubitor de Hristos nu poate decât să se grăbească,

zicând: „Iată, vin să fac voia Ta, Dumnezeule!” (Ps. 39, 10).

*Expunere la sinaxa stareților din Arhiepiscopia Aradului, 21 ianuarie 2021

¹ *Dicționarul Limbii Române*, vol IX, Editura Academiei Române, 2010, p. 755-758.

² Alex. Ștefănescu, *Eminescu, poem cu poem. Antumele*, Ed. All, București, p. 119.

³ Cf. Alex. Ștefănescu, *Eminescu, poem cu poem. Antumele*, p. 228.

⁴ Pierre Hadot, *Exerciții spirituale și filosofie antică*, trad. rom. de Pr. Constantin Jinga, Ed. Sfântul Nectarie, Arad, 2014 p. 53.

⁵ Platon, *Phaidon* 77e.

⁶ Anton Dumitriu, *Eseuri*, Ed. Eminescu, București, 1986, pp. 393-394.

⁷ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Tălcuire la Tatăl nostru*, PG 90, 900 A.

⁸ Isihie Sinaitul, *Cuvânt despre trezvie*, c. 1.

⁹ *Ibidem*, c. 17.

¹⁰ Arhimandrit Emilianos Simonopetritul, *Tălcuire la Sfântul Isihie*, trad. rom. de ierom. Agapie Corbu, Ed. Sfântul Nectarie, Arad, 2008, pp.153-154.

¹¹ Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte ascetice, Cuvântul* 1.

¹² Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte ascetice, Cuvântul* 1.

¹³ Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte ascetice, Cuvântul* 4.

¹⁴ Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte ascetice, Cuvântul* 29.

¹⁵ Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte ascetice, Cuvântul* 45.

Actualitate eparhială – Ianuarie 2021

SLIJIRI CHIRIARHALE

Unirea Principatelor Române sărbătorită de arădeni

Duminică, 24 ianuarie 2021, arădenii au sărbătorit 162 de ani de la Unirea Principatelor Române, eveniment istoric care a stat la baza făuririi statului unitar român.

Cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la Sfânta Liturghie săvârșită de către un sobor de preoți și diaconi în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, iar la finalul acesteia a oficiat o slujbă de Te-Deum ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru realizarea acestui act fundamental din istoria noastră națională.

Cuvântul de învățătură rostit de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost pus sub titlul „*Stăruirea în bine*” (pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: I Tim. 1; Luca 18) peste piedicile ce se pot ivi, implorând constant ajutorul lui Dumnezeu. Prin harul ceresc chiar pomirea rea poate fi schimbată înspre bine, aducând biruință deplină spre slava lui Dumnezeu și mulțumirea omenească. Pericopele biblice ale zilei dau exemplu referindu-se la convertirea Sf. Pavel și la vindecarea orbului din Ierihon. Astfel se asigură apropierea dintre oameni, comuniunea propriu-zisă, temeluită pe unitatea firii lor în consonanță cu a lumii întregi după voia lui Dumnezeu, spre armonia universală. Or, și voința credinciosului trebuie să răspundă mereu vocii divine cultivând virtutea creștină și stăruind în rugăciune. Istoria națională dovedește această realitate prin sărbătorirea de azi a Unirii Principatelor Române: Moldova și Țara Românească, ca urmare a dublei alegeri a domnului Alexandru Ioan Cuza la 24 ianuarie 1859. Adevărul exprimat de unul dintre arhitecții unirii, Mihail Kogălniceanu, anume că „Unirea națiunea a făcut-o” arată unitatea voinței tuturor cetățenilor cultivată cu vrednicie de înaintași. Anul în curs, consacrat românilor din afara granițelor țării, îndeamnă în continuare la stăruință în tot ceea ce se lucrează în unitate spre folosul generațiilor viitoare, a arătat Înaltpreasfințitul Sa.

Festivitățile dedicate Unirii Principatelor Moldova și Țara Românească în ziua de 24 ianuarie 1859 au continuat pe platoul din fața Primăriei Aradului cu intonarea Imnului Național al României și o slujbă de binecuvântare săvârșită de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, dimpreună cu un sobor de preoți.

În alocuțiunea rostită, Înaltpreasfințitul Sa a subliniat că „24 Ianuarie 1859 rămâne o sărbătoare de bucurie pentru ceea ce s-a realizat în cursul veacurilor; ne gândim încă la unirea lui Mihai Vodă Viteazul și, după aceea mergem pe secole în urmă să vedem etnogeneza poporului român, căci în ființa fiecăruia dintre români există acest semn al unității”.

Au urmat apoi alte alocuțiuni cu privire la însemnătatea Principatelor Române.

Festivitățile s-au desfășurat în prezența reprezentanților Primăriei municipiului Arad, a celor din Consiliul Județean Arad, a subprefectului județului și a unui pluton al Batalionului tatea Aradului.

Clopoțele bisericilor arădene au sunat timp de un minut, în memoria celor care au contribuit la realizarea Unirii Principatelor. (**Protos. Dr. Iustin Popovici**)

Pomenirea Sfinților Trei Ierarhi – ocrotitorii învățământului teologic, la Facultatea de Teologie Ortodoxă

„*Ilarion V. Felea*” din Arad
Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi reprezintă prăznuirea ocrotitorilor învățământului teologic. Și pentru școala teologică arădeană, prăznuirea de anul acesta a Sfinților Trei Ierarhi s-a constituit, ca de obicei, într-un moment de aleasă sărbătoare.

Astfel, în ajunul sărbătorii, la Paraclisul din curtea clădirii școlilor teologice arădene a fost săvârșită slujba Privegherii, Vecernia cu Litie și Utrenia sărbătorii la care a slujit un ales sobor format din Pr. Prof. Dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea”, Diac. Prof. Călin Teuca, Directorul Seminarului Teologic, Pr. Lect. Dr. Ioan Lazăr, duhovnicul studenților, Pr. Conf. dr. Lucian Farcașiu și Pr. Lect. Dr. Ștefan Negreanu, preoți slujitori la Paraclisul așezământului teologic, precum și Arhid. Mircea Proteasa, Consilier în cadrul Arhiepiscopiei Aradului și Diac. Cristian Petruț. În fruntea acestui sobor s-a aflat în slujire Preasfințitul Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului și cadru didactic al Facultății de Teologie Ortodoxă. Răspunsurile la strună au fost oferite de grupul de studenți și absolvenți ai Facultății, care după obicei înfrumusețează cântarea liturgică în acest Paraclis.

După slujba Vecerniei cu Litie, Preasfințitul Părinte Episcop Emilian a vorbit despre însemnătatea acestei sărbători în viața studenților teologi și elevilor seminariști, precum și în general, în viața fiecărui credincios, subliniind pe de o parte contribuția teologică a celor trei mari sfinți ierarhi la cristalizarea învățării despre Sfânta Treime, a învățării despre persoana divino-umană a Mântuitorului Hristos, precum și a învățării despre Sfântul Duh. Din această perspectivă, Sfinții Trei Ierarhi „au trăit, au întrupat în viață și trăirea lor adevărul evanghelic, pe care mai apoi l-au și mărturisit”, a arătat Preasfințitul Sa. În continuare, ierarhul arădean a făcut o bogată prezentare a vieții și activității social-filantropice desfășurate de Sfinții Trei Ierarhi, subliniind faptul că pilda vieții și trăirii lor trebuie urmată de către fiecare viitor slujitor al Sfântului Altar, dar și de către fiecare credincios al Bisericii Mântuitorului Hristos. În finalul cuvântului, Preasfințitul Sa și-a exprimat aprecierea pentru dascălii, studenții și elevii școlilor teologice arădene, unde aceștia se formează pentru mai binele Bisericii Ortodoxe din această parte de țară.

În dimineața zilei de 30 ianuarie a fost săvârșită Sfânta și Dumnezeiască Liturghie de către Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Timotei Sevițiu, Arhiepiscopul Aradului, în Catedrala Veche din Arad, soborul părinților slujitori fiind format din părinții profesori care ostesc la cele două școli teologice arădene: Facultatea de Teologie Ortodoxă și Seminarul Teologic, răspunsurile liturgice fiind oferite de corurile reunite a studenților și elevilor seminariști, sub conducerea Pr. Lect. Dr. Tiberiu Ardelean, Conf. Dr. Mircea Buta, Prof. Marius-Martin Lăscoiu și Prof. Bugi Ștefan-Adrian, dascălii de muzică ai celor două instituții de învățământ teologic.

În cuvântul de învățătură rostit în cadrul Dumnezeieștii Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Sevițiu a evidențiat câteva aspecte relevante din viața Sfinților Trei Ierarhi, virtuțile lor creând imbolduri spre un permanent urcuș

duhovnicesc a fiecărui credincios al Bisericii Mântuitorului Hristos, dar mai ales pentru viitorii slujitori ai Sfințelor Altare.

La finalul Dumnezeieștii Liturghii a fost hirotesit întru Iconom Stavrofor Părintele Lect. Dr. Tiberiu Ardelean și întru Arhidiacon, Diaconul Prof. Călin-Dan Teuca, Directorul Seminarului Teologic din Arad și mai apoi a fost săvârșit Parastasil pentru dascălii, ostenitorii și absolvenții școlilor teologice arădene, adormiți în Domnul.

După aceasta, corurile reunite ale celor două școli teologice arădene au intonat două piese corale adecvate acestei sărbători, între ele fiind intercalate lecturi din operele Sfinților Trei mari Ierarhi interpretate de elevi seminariști.

La această manifestare din Catedrala Veche arădeană a fost prezentă și d-na Prof. Univ. Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, în cadrul căreia funcționează Facultatea de Teologie Ortodoxă, în semn de apreciere pentru tot aportul pe care teologia arădeană și-l aduce la prestigiul Universității de stat arădene.

La sfârșitul slujbei de hram Părintele Prof. Dr. Cristinel Ioja a mulțumit ierarhului arădean și d-nei Rector a Universității „Aurel Vlaicu” pentru prezența la această manifestare spiritual-academică și pentru sprijinul constant pe care cei doi îl oferă școlilor teologice arădene, precum și credincioșilor prezenți în Biserică, amintind dinamica în care se afirmă cele două instituții de învățământ teologic, în așteptarea în anul viitor a manifestărilor dedicate împlinirii celor 200 de ani de învățământ teologic la Arad.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a mulțumit părinților profesori slujitori la catedrele celor două instituții de învățământ teologic pentru tot efortul pe care îl depun la formarea viitorilor slujitori ai Sfințelor Altare, mulțumind pe această cale și Preasfințitul Părinte Episcop Dr. Lucian Mic al Caransebeșului, care l-a delegat la această sărbătoare a învățământului teologic pe Părintele Arhimandrit Lect. Dr. Casian Rușet, consilier în cadrul Episcopiei Caransebeșului, întrucât tinerii din această eparhie ser pregătesc pentru slujirea preoției la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad. ui teologic superior.

După sfârșitul Dumnezeieștii Liturghii în Catedrala Veche arădeană, în clădirea școlilor teologice arădene, în prezența cadrelor didactice de la cele două instituții de învățământ a fost lansat *Anuarul pe anul 2020*, pe care Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad îl editează în fiecare an. (**Pr. Conf. Dr. Lucian Farcașiu**)

Prezență chiriarhală la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

În Duminica a 32-a după Rusalii, 31 ianuarie 2021, Chiriarul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la Sfânta și Dumnezeiască Liturghie săvârșită de către un sobor de preoți și diaconi în Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad.

La momentul rânduit, Chiriarul arădean a vorbit în cuvântul de învățătură despre „Casa sufletului” (pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: I Tim. 4; Luca 19) care trebuie refăcută în urma stricăciunii pricinuite de păcat, iar aceasta prin primirea Mântuitorului în ea, așa cum consemnează Evanghelia zilei privind pe Zaheu vameșul. Înțelegem din aceasta că Dumnezeu însuși găsește pe cel ce-L caută. Icoana de pe frontispiciul catedralei înfățișează Sfânta Treime la stejarul din Mamvri, amintind ca Dumnezeu cercetează pe

cei ce nutresc credința în ajutorul Său, ca de pildă Avraam și Sara. În felul acesta creștinul este îndemnat a răspunde prin fapta bună harului ceresc care îl întărește în lucrarea binelui. Apostolul zilei îndeamnă, la fel, la împlinirea îndatoririlor ce revin creștinului în slujirea pe care o împlinește, a îndemnat Înaltpreasfințitul Sa.

La finalul Sfinții Liturghii, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Părintele Simion Mladin, mare eclesiarh și administrator al catedralei, l-a prezentat credincioșilor pe noul diacon, Daniel Cociuba, hirotonit pe seama Catedralei Arhiepiscopale din Arad. (**Protos. Dr. Iustin Popovici**)

AGENDA PREASFINȚITULUI PĂRINTE EMILIAN CRIȘANUL

Botezul Domnului sărbătorit la Catedrala Veche din Arad

În ziua praznicului Botezului Domnului, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit Sfânta Liturghie și Slujba de sfințire a apei la Catedrala Veche din Arad.

Cuvântul de învățătură al Ierarhului a fost: *Botezul Domnului – arătarea iubirii Preasfinției Treimi*

„Praznicul Botezului Domnului (*Boboteaza*) numit și *Dumnezeiasca Arătare* sau *Epifanie* ne amintește de faptul că Mântuitorul nostru Iisus Hristos înainte de a începe propovăduirea Evangheliei a mers la râul Iordan unde a fost Botezat de către Sfântul Ioan Botezătorul, Proorocul și Înaintemergătorul Domnului. Toți cei patru evangheliști relatează despre Botezul Domnului.

Sfântul Ioan săvârșea un botez spre pocăință, ca stare pregătitoare pentru primirea iertării păcatelor, după cum reiese din cuvintele rostite de el, în care caracterizează și botezul pe care-L va practica Domnul Hristos, precum și misiunea Lui în lume: „*Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine; Lui nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte. Acesta va și boteza cu Duh Sfânt și cu foc. El are lopata în mână și va curăți aria Sa și va aduna grâuul în jirniță, iar pleava o va arde cu foc nestins*” (Matei 3, 11-12).

Domnul Iisus Hristos primește Botezul pocăinței nu pentru Sine, ci pentru păcatele tuturor oamenilor, ale lumii întregi. De aceea, Sfântul Ioan spune: „*Jată Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatele oamenilor*” (Ioan 1, 29), adică *păcatul neascultării* oamenilor de Dumnezeu, din care derivă toate celelalte păcate. El acceptă primirea Botezului lui Ioan pentru a „*împlini toată dreptatea*”, la vârsta de 30 de ani, o vârstă matură, pentru a avea credibilitate când Își începe activitatea mesianică.

La Botezul Domnului s-au deschis cerurile și un glas s-a auzit din cer zicând: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit... ar Duhul Sfânt, în chip de porumbel, a coborât peste Iisus pe când ieșea din apele Iordanului*”.

Această deschidere a cerurilor și arătarea Sfinției Treimi după săvârșirea Botezului lui Iisus în Iordan, constituie temelia Botezului creștin în numele Preasfinției Treimi.

Când Dumnezeu-Tatăl din Ceruri a zis: „*Acesta este Fiul Meu Cel iubit, întru Care am binevoit*”, El se referă atât la dumnezeirea veșnică a Fiului, cât și la umanitatea pe care a luat-o Fiul prin întrupare. Astfel, Sfânta Treime Se descoperă ca Dumnezeuul Iubirii nemărginite, pentru că prin umanitatea

lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, noi suntem înfiați în iubirea lui Dumnezeu-Tatăl și devenim frați întru Hristos, prin lucrarea Duhului Sfânt.

Prin *Taina Botezului* pe care am primit-o în copilărie ni s-a dăruit înfierea și învierea ca început al vieții veșnice încă din viața noastră pământească. Sfânta Biserică ne pregătește aici pe pământ pentru intrarea în Împărăția lui Dumnezeu, Împărăție care se află în noi, după cum ne spune Mântuitorul Hristos: „*Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru*” (Luca 17,21), iar El ne îndeamnă să ne *pocăim*, să ne îndreptăm prin har, credință și fapte bune.

Venind Domnul Hristos să Se Boteze în Iordan, ne spun cântările bisericesti de azi, că „s-au sfințit toate apele” și apa Iordanului. De aceea și noi sfințim apa astăzi, în numele și cu puterea Sfinției Treimi, și Agheasma aceasta primește puteri sfințitoare. Așadar cei care primesc Agheasma Mare „*se sfințesc gustând din ea*” și o păstrează tot anul, bând în fiecare dimineață pe nemăncate, timp de opt zile până la *Odovania Praznicului Botezului Domnului* și apoi când rânduiește preotul duhovnic al fiecărui credincios.

Observăm cu toții cât de ușor *Se oferă* Dumnezeu nouă: *în apă, în pâine, în vin, în undele...*

Să ne împărtășim cu Dumnezeu, din darurile Lui, din iubirea Lui, pentru a primi *puterea de a ne face fii ai lui Dumnezeu*. Să avem credința că primind *Apa sfințită*, Dumnezeu ne dă puterea să luptăm mai eficient cu păcatul, boala, suferința și ispitele ce vin asupra noastră.

Să ne lășăm sfințiți de Dumnezeu și să sfințim prin Agheasma Mare, casa, gospodăria, locul de muncă și activitățile ce le săvârșim, pentru a simți prezența și lucrarea lui Dumnezeu în viața noastră.”, a fost cuvântul și a fost părintescul îndemn al Preasfințitului Emilian Crișanul, în ziua marelui praznic al Botezului Domnului (*sursa: glasulcetatei.ro*).

Slujire Arhierască la prăznuirea Soborului Sf. Ioan Botezătorul, în Catedrala Veche din Arad

În ziua prăznirii Soborului Sfântului Ioan Botezătorul, 7 ianuarie 2021, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit Sfânta Liturghie și Slujba de sfințire a apei la Catedrala Veche din Arad.

Preasfințitul Emilian Crișanul în cuvânt de învățătură a vorbit despre: *Sfântul Ioan Botezătorul – glasul lui Dumnezeu către noi*

„Sfânta noastră Biserică a rânduit ca după *Praznicul Botezului Domnului* să îl sărbătorim în mod deosebit pe acela care L-a botezat pe Iisus Hristos în râul Iordan, adică pe *Sfântul Proroc Ioan Botezătorul*.

Din apelativele pe care le-a primit Sfântul Ioan înțelegem că el a fost *Proroc, Înaintemergătorul Domnului Hristos și Botezătorul Lui*, iar Sfinții Evangheliști arată ce cuvinte și fapte îl caracterizează în cele trei ipostaze.

Cea mai interesantă descriere a Sfântului Ioan Botezătorul o face Sfântul Ioan Evanghelistul: „*Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan. Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el. Nu era el Lumină, ci ca să mărturisească despre Lumină. Cuvântul era Lumină cea adevărată, Care luminează pe tot omul care vine în lume*” (Ioan 1,6-9).

Continuare în pagina 6

Actualitate eparhială – Ianuarie 2021

Urmare din pagina 5

Pe Sfântul Ioan Botezătorul îl vom vedea întotdeauna *deasupra omenirii un cot*, după cum spune Mântuitorul Iisus Hristos. Sfântul Ioan este o excepție absolută. El a reușit de fapt pentru că tot ce a avut el, tot ce a fost el, nu era de la el, era de la Dumnezeu. Tot omul vine în lume cu un rost de la Dumnezeu; întrebarea este însă cât își împlinesc fiecare rostul lui dumnezeiesc, pe care vine în existență?!

„A fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan” (Luca 3,2), ca să iasă din pustie și să meargă în împrejurimile Iordanului pentru a „propovădui botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor”.

Era în vremea aceea în Țara Sfântă o mișcare religioasă cum nu mai fusese de mult timp. Se ridicase un asceț care își făcuse repede un nume mare, devenind cunoscut, ascultat, urmat și chiar temut. Era Sfântul Ioan, o personalitate extraordinară, postitor renumit, vorbitor cu har, de o intransigență temută și nu știa ce-i compromisul. Era cunoscut pentru austeritatea lui; se hrănea numai cu ceea ce găsea în pustie. Oamenii veneau să-l vadă, dar și să-i asculte cuvântul, după care se lăsa botezați. Practica un fel de botez, un botez al pocăinței, oarecum nou în tradiția și în practica Vechiului Testament. Sfântul Ioan avea învățătura lui, însă Sfinții Evangheliști s-au ocupat mai mult de învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, de aceea au notat din predica Sfântului Ioan doar esențialul.

Din textele Sfintei Evanghelii aflăm că era un bun vorbitor și că veneau să-l asculte tot felul de categorii sociale de oameni: vameși, militari, poate soldați romani, cărturari și farisei. Veneau să-l întrebe ce să facă, cum să se comporte în familie, în activitățile lor, iar el le spunea tuturor: *Nu aveți nimic altceva de făcut decât să vă pocăiți, să vă lepădați de lucrurile rele, să rămâneți fiecare în slujba pe care o aveți*. Sfântul Ioan nu a fost antisocial. Propovăduia o societate așezată pe baze morale, pe baze cinstite, în care să guverneze onestitatea, dreptatea, datoria.

Gândindu-ne la societatea în care trăim astăzi, cred că avem nevoie de un *nou Sfânt Ioan Botezătorul*. Însă îl avem în Sfânta Scriptură, în pilda vieții lui și strigă în toate bisericile și în conștiința noastră: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor”.

Dar cine îl ascultă? Mulți își acoperă urechile și ochii! Unii rătăcesc prin grupări religioase și case de adunare. Alții au uitat de Taina Botezului primit și de Biserica întemeiată de Domnul Iisus Hristos.

Astfel, măcar noi cei care trecem pragul Casei lui Dumnezeu, să urmăm îndemnul Sfântului Ioan Botezătorul și să devenim mărturisitori adevărați ai lui Hristos pe malurile Mureșului, ale Oltului, ale Crișului ș.a., în pământul secetos al țării noastre, care are nevoie de Apă vie, de har, dragoste și sfințire. Tuturor celor care purtați numele Sfântului Ioan Botezătorul, sănătate și părintești binecuvântări. La mulți ani!”, a spus Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul în cuvântul de învățătură astăzi așezat la sufletele credincioșilor arădeni (*sursa: glasilucetati.ro*).

Liturghie Arhierască la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

Duminică, 10 ianuarie 2021, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Arhiepiscopală din Arad, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

Cuvântul de învățătură al Ierarhului a fost despre: **Omul între lumină și întuneric**

„Duminică după Botezul Domnului încheie perioada Sfințelor Sărbători și evenimente care s-au petrecut în istorie prin dragostea lui Dumnezeu descoperită lumii. Sărbătoarea este un timp al lui Dumnezeu, de altfel tot timpul este al Lui. Important este dacă după timpul acesta sfințit ne aflăm un pic mai frumoși, mai buni, mai luminoși, mai fericiți și dacă avem sentimentul plinății de sens în viața noastră. Evanghelia Duminicii după Botezul Domnului (Matei 4, 12-17) are bogate semnificații duhovnicești folositoare pentru viața creștină și înțelegerea credinței propovăduite de Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Ne atrag atenția în mod deosebit două versete: „Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit” și cuvintele de început ale propovăduirii Domnului: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor”.

Astfel, vedem legătura dintre lumina Botezului Domnului Hristos și lumina Evangheliei Sale când El cheamă la pocăință mai întâi pe poporul evreu care „stătea în întuneric”, adică în necunoașterea deplinății revelației divine, dar și popoarele păgâne care „ședea în latura și în umbra morții”, adică nu-l cunoșteau și nu-l mărturiseau pe singurul Dumnezeu adevărat, Făcătorul cerului și al pământului.

Lumina cea mare este plinăția revelației prin Iisus Hristos. Latura și umbra morții înseamnă starea de confuzie religioasă și morală a lumii păgâne politeiste.

Atât Nașterea Domnului, cât și Botezul Domnului ne descoperă apropierea Împărăției lui Dumnezeu de oameni. Împărăția lui Dumnezeu este viața sau comuniunea de iubire a Preasfintei Treimi împărțită îngerilor și oamenilor.

Cu siguranță ne gândim destul de rar la importanța luminii în viața noastră și în lumea înconjurătoare, datorită faptului că ne-am născut și am crescut văzând și ni se pare totul firesc. Numai cei care au fost o vreme nevăzători (orbi) apreciază mai des simțul vederii și lumina soarelui.

Lumina este darul lui Dumnezeu pentru lume și om, pentru că El însuși este Lumină: „Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru El” (I Ioan 1,5). „Dumnezeu este Părintele luminilor” (Iacov 1, 17). Omul în toată splendoarea lui poate deveni purtător de lumină, *fiu al Luminii* și lumină pentru semenii, după cum poate deveni și întuneric, fiul al întunericului, al păcatului. Purtător de lumină și fiu al Luminii, omul ajunge prin Taina Botezului: „Botezatu-te-ai, luminatu-te-ai, sfințitu-te-ai, spalatu-te-ai, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor amin”, și apoi prin Taina Botezului, sănătate și părintești binecuvântări. La mulți ani!”, a spus Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul în cuvântul de învățătură astăzi așezat la sufletele credincioșilor arădeni (*sursa: glasilucetati.ro*).

Sfântul Ioan Evanghelistul așterne multă lumină în sufletele noastre pentru a înțelege misiunea Fiului lui Dumnezeu pe pământ și lucrarea Lui în oameni. Și spune: „Întru El (Hristos) era viața și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o” (Ioan 1, 4-5).

Însă, omul nu se împărtașește din Hristos-Lumina lumii și atât, ci el trebuie să devină la rându-i lumină

pentru lume: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din Ceruri” (Matei 5,16). „Voi sunteți lumina lumii” (Matei 5, 14) a spus Domnul Hristos ucenicilor Săi și urmașilor acestora. Dacă noi suntem „Lumina lumii”, de ce să umblăm în întuneric?

Am putea fi „Lumina lină” din „Lumină lină”, după cum și poetul Ioan Alexandru a surprins foarte frumos în versuri Lumina care luminează lumea.

În limbajul teologico-duhovnicesc observăm că omul are pe lângă vederea ochilor trupești și vederea ochilor sufletești, ochii minții care au rolul vederii dincolo de cele văzute și a înțelegerii celor neînțelese în mod obișnuit.

Sfinții Bisericii noastre au depășit aceste obstacole și au devenit purtători de lumină și *fiu al Luminii*, trăsături ce se văd din aureolele pe care le poartă în icoane și din Sfintele lor Moaște. Neamul nostru românesc are prin mila lui Dumnezeu mulți sfinți (mucenici, cuvioși, ierarhi, mărturisitori, voievozi), care luminează poporul în pelerinajul său către Împărăția Luminii.

De-a lungul veacurilor, Biserica a chemat umanitatea pentru a primi lumina lui Dumnezeu prin participarea la Sfânta Liturghie, unde se împărtașește Hristos-Lumina lumii. Aceasta, fiindcă trupul și sângele Său luminează pe om, după cum ne spune și Sfântul Simeon Metafrastul în rugăciunea de mulțumire care se citește după primirea Sfințelor Taine: „Plinătețea celor cincisimțuri mi-o luminează”, mărturisind la finalul Sfintei Liturghii cu toții: „Am văzut Lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc”.

Lumina cea adevărată este Iisus Hristos, care este „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan, 14,6). Dacă drumul nostru este luminat de harul Duhului Sfânt, vom cunoaște Adevărul spre dobândirea vieții veșnice.

Ne întrebăm dacă acum noi suntem în lumină? În sufletul nostru, în viața noastră a pătruns lumina lui Hristos?

Copiii sunt lumina și bucuria părinților, iar părinții sunt lumina și speranța copiilor. Și ce frumos ne vedem cu toții în noaptea Învierii risipind întunericul dinafară cu luminile din mâinile noastre, iar unii le așează și pe mormintele celor dragi. Mergem către Înviere!

Mulțumim lui Dumnezeu că într-o lume cu multe umbre și cu mult întuneric, mai avem „Lumini” care ne luminează și ne îmbogățesc viața.”, a spus astăzi, în Duminică după Botezul Domnului, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, la Catedrala Arhiepiscopală din Arad (*sursa: glasilucetati.ro*).

Liturghie Arhierască și hirotonie întru diacon la Catedrala Veche din Arad

În Duminică a 29-a după Rusalii, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit Sfânta Liturghie în Catedrala Veche din Arad, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. În cadrul slujbei Ierarhul a hirotonit întru diacon pe tânărul Daniel-Gelu Cociuba, pe seama Catedralei Arhiepiscopale din Arad.

Cuvântul Ierarhului: „Am săvârșit astăzi Sfânta Liturghie ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a dăruit în viața aceasta pământească și având în vedere că tocmai am ascultat un fragment din Evanghelia de la Luca 17, în care ni se istorisește cum Mântuitorul Iisus Hristos a vindecat zece leproși, sigur că ne gândim în primul rând la recu-

noștința celui care s-a întors la Dumnezeu și I-a mulțumit.

Ne gândim la boală, la vindecare, la credință, mulțumire și recunoștință. Astăzi îl avem ca exemplu pe acel leproș care și el a dat ascultare împreună cu ceilalți și a mers să se arate preoților, însă văzându-se vindecat s-a întors să mulțumească, să își arate recunoștința.

Mântuitorul nu i-a vindecat pe loc așa cum a făcut cu alți bolnavi, arătându-ne pe de o parte smerenia Lui și respectarea Legii Vechi, iar pe de altă parte respectul față de libertatea omului de a-și arăta sau nu recunoștința față de Dumnezeu și față de binefăcătorii săi. Preoții Vechiului Testament erau cei care apreciau, dădeau verdictul vindecării de această boală, hotărând totodată reintegrarea acestora în comunitatea din care fuseseră excluși în momentul îmbolnăvirii. Leprea era o boală molipsitoare, iar în acea vreme multă lume se îmbolnăvise. Se transmitea foarte ușor, așa cum și astăzi vedem că virusul SARS CoV-2 se transmite, multe persoane ajungând să fie în izolare, să sufere sau chiar să moară.

Mântuitorul, trimitându-i pe cei zece leproși la preoți a vrut și să vadă ascultarea și credința lor. Și ei s-au dus și s-au vindecat, dorindu-și să fie reintegrați în societate. Unul dintre ei se întoarce la Mântuitorul, îl caută, cade în genunchi și dă slavă lui Dumnezeu pentru faptul că a fost vindecat. În acel moment, Mântuitorul îi spune: „Ridică-te și du-te! Credința ta te-a mântuit!”, arătând prin aceasta că nu este suficientă credința dacă ea nu este însoțită și de recunoștință și dragoste. Pentru că a crede pare un lucru ușor și la îndemâna tuturor, dar a avea și dragoste, pentru a intra în comuniune cu Cel în care crezi este un efort suplimentar. De aceea dintre cei zece doar unul s-a mântuit. Toți zece au crezut în Mântuitorul, în puterea Lui, dar doar unul s-a mântuit: acela care s-a întors la Dumnezeu și a intrat în comuniune cu El și a fost recunoscător față de bunătatea Celui care l-a vindecat.

Așa se întâmplă și astăzi când foarte multe persoane cred în Dumnezeu, dar stau departe de toate cele ale Bisericii, considerând că le este suficientă doar credința.

Evanghelia de astăzi ne arată că o credință înțeleasă doar ca filosofie de viață nu ne mântuiește. A crede în Dumnezeu înseamnă a veni către El, a veni în Casa Lui, a fi în comuniune cu ceilalți și a trăi în comuniune de dragoste și bunătate față de Dumnezeu și față de semenii. Nerecunoștința față de Dumnezeu ne dezumanizează, ne izolează, ne face egoiști. Recunoștința față de Dumnezeu și față de binefăcătorii noștri ne îndumnezeiește. Să fim cu luare aminte și să ne întrebăm adesea cât reușim să fim de buni și recunoscători, având, de ce nu, în lumina conștiinței, în viața de zi cu zi, acea parabolă a scriitorului rus Ivan Turgheniev în care Dumnezeu chemând toate virtuțile la masă vede că bunătatea și recunoștința, deși stăteau una lângă cealaltă nu vorbeau. Întrebate fiind de ce nu vorbesc una cu cealaltă au răspuns „pentru că nu ne cunoaștem, nu ne-am întâlnit niciodată!”.

Să ne ajute Dumnezeu, să ne lumineze să reușim a fi recunoscători, pentru a ne însoți credința cu dragostea față de oameni, iar în oglinda vieții noastre să putem vedea bunătatea și recunoștința vorbind frumos despre trecerea noastră pe acest pământ.”, a spus Preasfințitul Părinte Emilian în cuvântul de învățătură ros-

tit astăzi la Catedrala Veche din Cetatea Aradului (*sursa: glasilucetati.ro*).

Pomenirea Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul, ocrotitorul Paraclisului Facultății de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad

În ziua de 21 ianuarie îl prăznuim pe Sfântul Maxim Mărturisitorul, ocrotitorul Paraclisului Facultății, (din curtea Facultății de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad) alături de Sfântul Mare Mucenic Mina. Ziua aceasta este așadar ziua hramului Paraclisului studenților, unde aceștia se pregătesc duhovnicește pentru slujirea preoției. Și în anul acesta, Sfântul Maxim Mărturisitorul a fost cinstit cu o rânduală deosebită, așa cum de altfel se cuvine să fie cinstit ocrotitorul unui locaș sfânt de închinare și rugăciune.

Astfel, în seara de ajun a Prăznuirii Sf. Maxim, a fost săvârșită slujba Vecerniei cu Litie, urmată de Utrenia Sfântului. Rânduiala Privegherii a fost încununată de slujirea Preasfințitului Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului și cadru didactic al Facultății noastre. Preasfinția Sa a fost întâmpinat în curtea așezământului teologic de către soborul părinților profesori slujitori la acest Paraclis, în frunte cu părintele arhimandrit conf. univ. dr. Teofan Mada, exarhal mănăstirilor din Arhiepiscopia Aradului și cadru didactic al Facultății de Teologie din Arad. La sfârșitul Vecerniei cu Litie, Preasfințitul Părinte Episcop Emilian le-a vorbit celor din biserică, într-o prezentare cuprinzătoare despre viața și teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul, subliniind actualitatea gândirii sale teologice pentru noi, cu referire specială la lucrarea îndumnezeirii după har sau a sfințirii vieții noastre personale prin participarea la viața sacramentală a Bisericii și prin împărțășirea de lucrarea Sfințelor Taine. De asemenea, Preasfinția Sa a subliniat faptul că trebuie și noi să fim mărturisitori ai adevărului Ortodoxiei căreia îi aparținem nu printr-un discurs agresiv, ci prin exemplul vieții noastre personale. A urmat săvârșirea slujbei Utreniei.

În dimineața zilei prăznuirii Sfântului Maxim Mărturisitorul a fost săvârșit Acatistul Sfântului, urmat de Sfânta Liturghie, care a fost slujită de părinții profesori slujitori ai Paraclisului, la care s-au adăugat și alți părinți, doctoranzi și absolvenți ai acestei instituții de învățământ teologic. Cuvântul de învățătură în cadrul Dumnezeieștii Liturghii a fost rostit de către Părintele Conf. Univ. Dr. Lucian Farcașiu, care s-a referit la Sf. Maxim Mărturisitorul ca teolog, mărturisitor și martir al Bisericii creștine și la viziunea sa asupra Dumnezeieștii Liturghii, așa cum se desprinde aceasta din lucrarea sa, Mistagogia.

La sfârșitul Sfintei Liturghii au fost binecuvântate prinoasele aduse în cinstea Sfântului Maxim Mărturisitorul și de asemenea, a fost săvârșită o panihidă pentru profesorii Facultății și ctitorii sfântului locaș, adormiți în Domnul.

Suntem încredințați de faptul că Sfântul Maxim Mărturisitorul aduce prin rugăciunile sale înaintea tronului lui Dumnezeu, un prisos de har și binecuvântare pentru Facultatea noastră, pentru studenții ei și pentru toți ostentorii care-i cer sprijinul și mijlocirea. (**Pr. Conf. Dr. Lucian Farcașiu**)

Continuare în pagina 7

Actualitate eparhială – Ianuarie 2021

Urmare din pagina 6

Liturgie Arhierască și Te Deum, la 162 de ani de la Unirea Principatelor Române, în Cetatea Aradului

În Duminica a 31-a după Rusalii, 24 ianuarie 2021, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a săvârșit Sfânta Liturgie în biserică cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a Parohiei Arad-Centru, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

La finalul slujbei, Ierarhul a oficiat slujba de Te Deum, la 162 de ani de la Unirea Principatelor Române, ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru realizarea acestui act fundamental din istoria noastră națională, la care Biserica Ortodoxă Română a contribuit în mod semnificativ.

Cuvântul Ierarhului: Să vedem prin credință dincolo de aparențe

„Evanghelia Duminicii a 31-a după Rusalii (Luca 18,35-43) relatează vindecarea unui orb de către Mântuitorul Iisus Hristos, în apropiere de cetatea Ierihonului, punând în evidență iubirea milostivă față de oameni a Domnului Hristos și credința puternică a orbului care l-a cerut să-l vindece.

Pericopa evanghelică este scurtă, simplă, dar folositoare și pilduitoare pentru noi. Când a auzit orbul că vine Hristos, despre Care aflase că săvârșise multe minuni, a început să strige din toată ființa: „Iisuse Fiul lui David, fi-ți milă de mine”. Ceilalți însă îl certau să tacă, pentru că făcea tulburare. Dar el striga și mai tare, neluând în seamă pe cei care doreau să-l oprească. Domnul, însă, l-a auzit pe orb și „a poruncit să-l aducă la El”. Și l-a întrebat: „Ce voiești să-ți fac? Iar el a zis: Doamne, să vadă!”. „Vezi! Credința ta te-a mântuit.”

Observăm cu toții că orbul, care nu vedea nimic, l-a văzut, totuși, și l-a cunoscut pe Dumnezeu. Pe El, pe Care cei care aveau ochi să-L vadă nu L-au văzut. Orbul a văzut la Domnul Hristos ceea ce conaționalii lui n-au putut să vadă. A cunoscut că avea de-a face cu Dumnezeu, de aceea striga: „Iisuse Fiul lui David...”. Pentru că auzise că Mesia avea să se nască din neamul aeluia. Orbul „Îl vede” pe Dumnezeu, iar ceilalți, din preajma lui, ce fac? Caută să-l aducă la tăcere, voiau să-i închidă gura, doreau să pună capăt entuziasmului și credinței lui puternice pe care, de altfel, Domnul Hristos avea să o aprecieze: „Credința ta te-a mântuit”.

În lumea orbului, Iisus era Dumnezeu adevărat și de aceea nu se lasă intimidat de convingerile celor din jurul său, care căutau să-l aducă și pe el în „lumea” lor, orbindu-l și mai rău. Evanghelia este actuală și în zilele noastre, într-o lume, care, vrea sau nu, caută parcă să ne „închidă” și nouă, de multe ori, și ochii și gura; să ne închidă urechile de la ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, secularizându-ne. Mântuitorul Iisus Hristos vorbește în mod simbolic că ochiul este cuvântul Evangheliei, care luminează pe tot omul. Dacă ochiul tău este sănătos, tot trupul tău va fi plin de lumină.

Dumnezeu a dat omului la zidire o conștiință, aceasta fiind o proprietate spirituală pe care numai omul o are printre toate ființele vie. Această conștiință e o putere vie, e o călăuză, pentru ca omul să fie povățuit, îndrumat pe calea cea luminoasă și adevărată către Dumnezeu.

Însă suntem provocați tot mai mult să trăim potrivit vremurilor noastre trecătoare, nu punând atât de mult preț pe învățătura Evangheliei, a Bisericii și ascultarea de Dumnezeu, ci trăindu-ne viața așa, la întâmplare, cum vor

unele persoane, grupări sociale și minorități diverse. Ni se recomandă să ne distanțăm de Biserică și Dumnezeu, ca și când ne-ar contamina cu virusi! Această experiență a trăit-o și orbul din Evanghelia de astăzi. Să nu uităm că orbul a primit darul vederii prin credință de la Fiul lui Dumnezeu. Lumea nu poate să ne dea ceea ce Dumnezeu ne dăruiește: viață, lumină, adevăr, bucurie și dragoste nemărginită.

Să cerem cu credință puternică lui Dumnezeu ca să vedem, să înțelegem și să cunoaștem. Să nu ne lăsam tentați, intimidati și convinși de cei care ne învață greșit, de cei care propovăduiesc credințe și închinări străine de Dumnezeu Cel adevărat, de cei care spun minciuni și înșeală lumea în diferite chipuri.

Domnul nostru Iisus Hristos este „Calea, Adevărul și Viața”. „Voia Tatălui Meu este ca oricine vede pe Fiul și crede în El să aibă viață veșnică; și Eu îl voi învia în Ziua cea de Apoi”.

Să-L vedem pe Dumnezeu și să-L primim în viața noastră, pentru că El este Izvorul vieții noastre.

Fiindcă astăzi sărbătorim Ziua Unirii Principatelor Române (24 ianuarie 1859 – 24 ianuarie 2021), să ne rugăm lui Dumnezeu pentru cei care au înfăptuit Unirea, iar noi cei de astăzi să contribuim prin credință și fapte bune la păstrarea și afirmarea unității neamului românesc din țară și din afara granițelor României. Dumnezeu să binecuvânteze poporul român cu viață, sănătate și darurile Sale cele bogate.” a spus Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul în cuvântul de învățătură (*sursa: glasulcetati.ro*).

ACTIVITĂȚI EDUCATIONALE ȘI SOCIALE

Tinerii Parohiei Groșeni la săniuș

Chiar dacă sărbătorile de iarnă au trecut și nu ne-am putut bucura măcar de existența unui fulg de nea, iată, că acum la încheierea perioadei de prăznuire a Botezului Domnului, așternerea primului strat de zăpadă din acest an a fost un moment de neuitat pentru tinerii din Parohia Groșeni, Prototopiatul Ineu.

Aceștia, alături de preotul paroh Radu Sas au format o adevărată parte de săniuș pe colina unde este amplasată biserica parohială.

Veniți de acasă cu săniuțele în spate, glasurile lor au fost asemenea copiilor care, cu mulți ani înainte au fost conșmnați de poetul român George Coșbuc în celebra s-a poezie „Iarna pe uliță”. Aceste clipe de neuitat ale copilăriei trezesc în sufletele părinților dar și ale bunicii amintiri din tinerețea lor dragă, când majoritatea timpului si-o petreceau la săniuș după ce veneau de la școală. Totuși, bucuria tinerilor a fost prea mare, și de aceea au făcut promisiuni că se vor întâlni și mâine pentru a crea amintiri de neuitat. (*Denis-Alexandru Roșu-Drăgan*)

Faptele dragostei în Cetatea Aradului

Vineri, 15 ianuarie 2021, de ziua marelui poet Mihai Eminescu, dar și a Zilei Culturii Naționale, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului și purtarea de grijă a Preasfințitului Emilian Crișanul și a Părintelui Vicar Gligor Gheorghe, s-a săvârșit Slujba de Sfințire a Creșei Nr. 8 aparținătoare a DAS Arad, din Sănnicolau Mic.

Aceasta a intrat într-un program de reabilitare, amenajare și înfrumusețare, demers făcut de oameni din Arad cu

suflet larg și inițiativă bună. Acestora s-au alăturat și unele Asociații arădene, care vor să vină în sprijinul comunității, Asociația Viața, Fapta Dragostei, Asociația Cetatea Voluntarilor, Fundația Alber precum și firme din Arad ca: Prima Lighting și ARED-ARAD.

Nădăduim ca astfel de acțiuni pentru cei mici, să dezvolte în aceștia simțământul culturii și al responsabilității morale și religioase ce trebuie duse cu demnitate și trăire pe mai departe. (*Pr. Valentin Săvușcă*)

Omagiu adus scriitorului Ioan Slavici (18 ianuarie 1848-17 august 1925)

„Primește Doamne în cămările dreptilor pe dreptul Ioan Slavici care a trecut prin viață cu rară înțelepciune și supremă îngăduință” Gala Galaction

Scriitorul Ioan Slavici a fost omagiat la 173 de ani de la naștere. Slujba parastasului în memoria lui Ioan Slavici, a părinților acestuia, Sava și Elena, a fost oficiată de pr. Petru Ursulescu la Parohia Ortodoxă Română Arad-Pasaj (Podgoria), la ea au asistat credincioșii parohiei. Părintele Petre Ursulescu este șirian la origine, ca și marele scriitor. Cinstirea iluștrilor înaintași a fost o preocupare constantă a slujitorilor și credincioșilor bisericii. Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca anul 2021 să fie „Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

În acest context a avut loc slujba parastasului și a fost evocată personalitatea scriitorului, jurnalistului, pedagogului Ioan Slavici, membru corespondent al Academiei Române. O prezentare a operei și personalității lui Ioan Slavici a fost făcută de prof. Cristian Stoica de la Școala Profesională „ASTRA”.

Prin opera sa, acesta este așezat în galeria marilor scriitori ai României. Opera sa zugrăvește imaginea satelor din jurul Aradului din secolele trecute. Pe acolo pe unde a trecut, a lăsat întodeauna ceva în urma sa. La Viena unde a mers la studii a legat o prietenie traică cu Mihai Eminescu. Este printre liderii tinerilor care hotărâsc să organizeze o mare manifestare la mânăstirea Putna cu ocazia împlinirii a patru secole de existență a ctitoriei voievodului Ștefan cel Mare.

La Sibiu înființează ziarul Tribuna unde va fi coleg cu George Coșbuc. Și astăzi pe frontispiciul ziarului este trecut numele șirianului Ioan Slavici.

În București va lucra la ziarul „Timpul” alături de I.L. Caragiale și Mihai Eminescu.

Academia Română îl va numi director al Institutul „Ioan Oteteleșanu” la Măgurele, pe care îl va conduce timp de 14 ani. Aici se apleacă mai mult spre predare, Slavici va mărturisii mai târziu: „Eu m-am simțit viața mea întreagă, mai presus de toate, dascăl”.

Credem că cel mai bine vorbește despre opera sa chiar Slavici, care este adus în fața tribunalului pentru un delict de opinie afirmă: „Domnul comisar regal nu e un om bătrân ca mine, ci e tânăr, [...], plin de vigoare. Nu e, cu toate acestea, în stare să ducă în spinare toate cărțile pe care le-am publicat în românește, istorie, știință, literatură, dramă”. Credem că și astăzi sunt valabile frumoasele cuvinte rostite la înmormântarea scriitorului de Gala Galaction: „Îl vedem deasupra noastră, mare în literatură, fruntaș al condeiului, premergător și explorator al frumuseților graiului și sufletului poporului nostru. Îl vedem deasupra noastră, printre nouri și culmi, care se numesc Eminescu, Alecsandri, Maiorescu, Coșbuc, Caragiale”.

În veci pomenirea lor! (*prof. Stoica Cristian*).

Sinaxă a stareților și starețelor așezămintelor monahale din Arhiepiscopia Aradului

Sinaxa mânăstirilor și schiturilor din Arhiepiscopia Aradului s-a ținut joi, 21 ianuarie 2021, la Centrul Eparhial. Lucrările Sinaxei monahale a abordat teme duhovnicești, administrative și liturgice.

Cu binecuvântarea și implicarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei și cu sprijinul și implicarea Preasfințitului Părinte Episcop vicar Emilian Crișanul, viața liturgic-administrativă în cadrul comunităților monahale din Arhiepiscopia Aradului s-a desfășurat în condiții normale, în anul atipic 2020. În genere, s-a apreciat activitatea Părinților stareți și Maicilor starețe pentru realizarea unei vieți liturgice și duhovnicești continue. Partea centrală a Sinaxei monahale a fost constituită de luările de cuvânt ale Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, care, în alocuțiunea, observațiile și intervențiile sale, a sintetizat o serie de probleme și a făcut propuneri concrete pentru buna organizare a mânăstirilor. Scopul propunerilor Arhipăstorului arădean este realizarea unei vieți duhovnicești armonioase în așezămintele monahale, desfășurată cu respect, dragoste de semeni și slujire a lui Dumnezeu. În cadrul Sinaxei monahale s-a dat citire „Actului de proclamare a Anului omagial și comemorativ 2021”.

Preacuviosul Părinte Protosinghel Agapie Corbu, starețul Schitului „Bunavestire” din Almaș, a prezentat referatul despre „*Taina morții ca viață în perspectivă filologică, filozofică, biblică și filocalică*”, iar Cuvioasa Maică Teodora Opriș, stareța Schitului „Sfânta Cuvioasă Parascheva” din Bodrogul Vechi, a prezentat referatul „*Viața monahală și mila creștină*”.

Părinții stareți și Maicile starețe au prezentat un raport de activitate, din care a rezultat că Sfintele Mânăstiri și Schituri s-au preocupat în anul 2020 să săvârșească sfintele slujbe în condiții de siguranță pentru credincioșii pelerini, să respecte cu strictete normele de igienă și să nu depășească în nicio situație limitele impuse de autorități. Mânăstirea „Sfântul Simeon Stâlpnicul” din Arad-Gai și Schitul „Veșmântul Maicii Domnului” din Tâmand-Ineu au sprijinit activitățile social-filantropice derulate de Sectorul Social în contextul pandemiei COVID 19. Sinaxa monahală s-a bucurat și de prezența Preaonorașilor Părinți Prototopii ai Prototopiatelor Arad, Lipova, Ineu și Sebiș, care au reliefat în luările lor de cuvânt buna colaborare cu Sfintele Mânăstiri și Schituri din cuprinsul Arhiepiscopiei Aradului (*Arhim. Teofan Mada, exarh al mânăstirilor*).

Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului întrunit în ședință, în prezența Mitropolitului Banatului

În ziua de vineri, 22 ianuarie a.c., în sala de lectură a bibliotecii Centrului Eparhial, s-au desfășurat lucrările Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Aradului.

La invitația Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, la ședință a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, continuându-se astfel o tradiție existentă în Mitropolia Banatului.

De asemenea, alături de cei doi Înaltpreasfințiți Părinți, la ședință a fost prezent și Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

În cadrul ședinței Consiliului Eparhial pe ordinea de zi a fost prezentarea și analizarea Rapoartelor asupra activității administrativ-bisericicești, cultural-pastorale, economice, de asistență social-filantropică și de patrimoniu și construcții bisericicești din eparhie, în anul 2020. Membrii Consiliului Eparhial, împreună cu membrii Permanenței Consiliului Eparhial și Părinții Prototopii au avut ca principal punct pe ordinea de zi audierea, analizarea și definitivarea Rapoartelor Generale ale Sectoarelor administrației eparhiale, în vederea prezentării acestora spre ratificare Adunării Eparhiale.

Astfel, părinții consilieri au prezentat Rapoartele generale privind activitatea desfășurată în anul 2020 în cadrul sectoarelor pe care le coordonează.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan în cuvântul său a apreciat în mod pozitiv toate activitățile desfășurate în anul precedent sub Arhipăstoria și îndrumarea Chiriarhului locului și a accentuat importanța intensificării acțiunilor bisericicești în viața credincioșilor printr-o bună conlucrare între ostenitorii Centrului Eparhial și preoșimea arădeană. De asemenea, a apreciat în mod deosebit implicarea preoșimii arădene în vremea stării de urgență, prin oferirea de aparatură medicală, alimente, hrană caldă, măști și alte produse persoanelor implicate în lupta contra noului Coronavirus. Părintele Mitropolit a dat câteva îndrumări la problemele curente care intră în competența acestui for deliberativ eparhial.

După aceasta, în paraclisul Centrului Eparhial, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, în prezența Înaltpreasfințitului ierarhi, a părinților consilieri și a membrilor Consiliului Eparhial, a săvârșit o slujbă de mulțumire pentru darurile revărsate de Dumnezeu asupra Înaltpreasfințitului Părinte Timotei care în această zi își sărbătorește ocrotitorul spiritual, pe Sfântul Apostol Timotei.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a rostit un cuvânt de felicitare la acest ceas aniversar pentru Chiriarhul arădean.

În încheiere Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei a mulțumit Părintelui Mitropolit Ioan pentru participarea la această ședință și la slujba de mulțumire, și pentru toată purtarea de grijă față de Eparhia Aradului, precum și tuturor membrilor Consiliului Eparhial pentru contribuția adusă în ogorul Bisericii arădene în anul trecut, un an cu epidemie și multe încercări (*Protos. Dr. Iustin Popovici*).

Ședința Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Aradului

Sâmbătă, 23 ianuarie 2021, la Mânăstirea Arad-Gai s-au desfășurat lucrările Adunării Eparhiale, organul deliberativ suprem pentru toate problemele administrative, culturale, social-filantropice, economice și patrimoniale ale eparhiei.

Lucrările au fost precedate, conform rânduielii statocite, de slujba de Te-Deum, oficiată de către Preasfințitul Părinte EMILIAN CRIȘANUL, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în biserică nouă a Mânăstirii Arad-Gai, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop TIMOTEI și a membrilor Adunării Eparhiale și Permanenței Consiliului Eparhial, la care au participat și reprezentanți ai autorităților centrale și locale, precum și ai unor instituții de cultură din Arad.

După aceasta, în cadrul comisiilor, după analizarea Rapoartelor Generale de activitate, au fost elaborate Proiectele de Hotărâri.

Continuare în pagina 8

Itinerar pastoral al Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Dr. Timotei Sevciciu, Ianuarie 2021

Vineri, 1 ianuarie – A participat la slujbele rânduite în Paraclisul reședinței arhiepiscopale din Arad.

Duminicile, 3, 10, 17 ianuarie – A participat la slujbele rânduite în Paraclisul reședinței arhiepiscopale din Arad.

Luni, Marți, 6-7 ianuarie – A participat la slujbele rânduite în Paraclisul reședinței arhiepiscopale din Arad.

Miercuri, 20 ianuarie – A prezidat ședința Permanenței Consiliului eparhial.

Joi, 21 ianuarie – A prezidat ședința Sinaxei monahale a Arhiepiscopiei Aradului.

Vineri, 22 ianuarie – A prezidat ședința Consiliului Eparhial a Arhiepiscopiei Aradului.

Sâmbătă, 23 ianuarie – A prezidat ședința Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Aradului.

Duminică, 24 ianuarie – A participat la Sfânta Liturghie la Catedrala Nouă, predica fiind pusă sub titlul „Stăruirea în bine” (cf. I Tim. 1; Luca 18). La final a oficiat slujba de Te Deum *ca mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru realizarea acestui act fundamental din istoria noastră națională*. A participat la festivitățile dedicate Unirii Principatelor Moldova și Țara Românească, săvârșind o slujbă de binecuvântare și ținând o alocuțiune adecvată.

Sâmbătă, 30 ianuarie – A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Catedrala Veche din Arad, predicând des-

pre aspectele relevante din viața Sfinților Trei Ierarhi. La finalul Sfintei Liturghii a hirotesit întru Iconom Stavrofor pe Părintele Lect. Univ. Dr. Tiberiu Ardelean și întru Arhidiacon pe diaconul Călin-Dan Teuca, Directorul Seminarului Teologic din Arad. A săvârșit slujba parastasului pentru dascălii, ostenitorii și absolvenții școlilor teologice arădene, adormiți în Domnul.

Duminică, 31 ianuarie – A participat la Sfânta Liturghie de la Catedrala Arhiepiscopală „Sfânta Treime” din Arad, predicând despre „Casa sufletului” (cf. I Tim. 4; Luca 19).

Pr. Dr. Vasile Cucu
Secretar eparhial

Actualitate eparhială – Ianuarie 2021

Urmare din pagina 7

În cuvântul rostit la deschiderea lucrărilor, Înaltpreasfințitul TIMOTEI, Arhiepiscopul Aradului, Președintele Adunării Eparhiale, după ce a salutată pe cei prezenți, a prezentat, într-o retrospectivă sintetică, cele mai importante realizări administrative, cultural-pastorale, sociale și economice ale eparhiei care au marcat anul omagial și comemorativ 2020. De asemenea, Chiriarhul arădean a creionat câteva dintre coordonatele pe care se vor axa activitățile eparhiale din anul 2021, în lumina programului-cadru elaborat de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pentru Anul omagial 2021, „An omagial al pastoratelor românilor din afara României” și „An comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

După citirea mesajelor îndătinat, de fiască ascultare și conlucrare la întărirea vieții bisericesti, transmise din plenum Adunării Eparhiale, Întăistătorului Bisericii noastre, Preafericitului Părinte Patriarh DANIEL și Înaltpreasfințitului Părinte IOAN, Mitropolitul Banatului și a Procesului-Verbal al ultimei ședințe, au fost citite Proiectele de Hotărâri în plenum Adunării Eparhiale. Proiectele de hotărâri au fost aprobate în unanimitate, devenind astfel acte normative cu aplicabilitate în întreaga eparhie.

Cuvinte de apreciere pentru întreaga activitate desfășurată de către ierarhii și preoții arădeni în anul trecut, un an cu epidemie, și de propuneri concrete și proiecte pentru viitor, au adresat Părintele Prof. Dr. Cristinel Iojă, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” din Arad, domnul europarlamentar ing. Gheorghe Falcă, domnul doctor Eftimie Miușescu, domnul doctor Florinel Cozma și domnul Ovidiu Ciocan.

În încheiere Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop TIMOTEI a mulțumit tuturor membrilor Adunării Eparhiale pentru contribuția adusă bunei desfășurări a lucrărilor, cu îndemnul ca cele propuse să devină

înfăptuire, spre folosul întregii eparhii (Protos. Dr. Iustin Popovici).

Mica Unire pe gheață – ediția a V-a

În biserica Parohiei Ortodoxe Aradul Nou a avut loc Duminică după Sfânta Liturghie o slujbă de Te Deum cu prilejul împlinirii în 24 ianuarie a 162 de ani de la Unirea Principatelor Române.

Slujba a fost oficiată de preoții parohiei. Cu acest prilejul P.C. părinte paroh Teodor Faur a rostit un frumos cuvânt de învățătură despre importanța acestei zilei pentru țara noastră, subliniind rolul pe care Biserica ortodoxă l-a avut mereu în unitatea noastră națională.

După această slujbă, în după amiaza zilei, menținând tradiția susținută de preoții parohiei de Ziua Miciei Uniri din 24 ianuarie, copiii din Corul „Sfinților” al Parohiei au sărbătorit pentru al șaselea an consecutiv, într-un mod inedit și de această dată din motivele sanitare impuse de pandemie, acest eveniment.

Copiii au avut bucuria ca să se întâlnească și de această dată pe Patinoarul din Arad pentru a participa la ora de cateheză istorico-patriotică, totul pe fondul promovării sănătății prin mișcare. „Vremea bună ca de primăvară ne-a îndemnat să ieșim din case, drapelul țării ne-a făcut să ne simțim patrioți, hora unirii cântată și jucată de noi a adus armonie între toți cei prezenți pe patinoar și ne-a îndemnat să cugetăm mai mult asupra evenimentului național. Patinele au alunecat ușor pe gheața ușor topită de căldura de afară, voia bună ne-au umplut sufletul de bucurie, astfel încât toți am mulțumit lui Dumnezeu pentru minunata țară în care ne-am născut!” – menționează părintele Gabriel Mariș slujitor al parohiei și organizatorul evenimentului.

Copii au recapitulat esența acestei zile importante: Unirea Principatelor Române, cunoscută ca Mica Unire, a avut loc la jumătatea secolului al XIX-lea prin unirea statelor Moldova și Țara Românească sub numele Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești. Unirea a fost legată de personalitatea lui Alexandru Ioan Cuza și de

alegerea sa ca domnitor al ambelor principate la 5 ianuarie 1859 în Moldova și la 24 ianuarie 1859 în Țara Românească.

„Mica Unire pe gheață” este o activitate a Asociației Ortodoxe Sf. Mare Mc. Gheorghe – Aradul Nou, fiind susținută de Parohia Ortodoxă Aradul Nou. Aducem mulțumire și de această dată Primăriei Arad pentru buna colaborare și mai ales conducerii Patinoarului din Arad (*Asociația Ortodoxă Sf. M. Mc. Gheorghe Aradul Nou*).

Sfințirea clopotelor Paraclisului Arhiepiscopal „Sfântul Ap. Andrei” din incinta Clinicii Laser System, Vladimirescu

Miercuri, 27 ianuarie 2021, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscop al Aradului, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, însoțit de pr. Gheorghe Gligor, vicar eparhial și de Pr. Tod Bogdan Ioan referent resurse umane la Centrul Eparhial, a săvârșit slujba de sfințire a noilor clopote ale Paraclisului Arhiepiscopal „Sfântul Apostol Andrei” din incinta Clinicii Laser System Vladimirescu.

Slujba de sfințire s-a săvârșit în prezența domnului Asad Fatah Sherzad, managerul Clinicii Laser System, și a doamnei administrator Maricica Motoi, ctitoriile acestei biserici. De la naștere până la moarte, sunetul clopotelor ne însoțește. Acestea îl laudă pe adevăratul Dumnezeu, cheamă pe cei vii la rugăciune, îi plânge pe morți, alungă nori, izgonește fulgerele, și înfrumusețează sărbătorile. Glasul clopotului simbolizează și trambița cu care îngerul va vesti sfârșitul lumii și învierea morților (Matei 24, 31; I Cor. 15, 52). În Cuvântul așezat la sufletele celor prezenți, Preasfinția Sa a subliniat importanța sfințirii clopotelor, un eveniment deosebit în viața unei biserici sau a unei comunități, datorită duratei lungi de viață a acestora. Clopotul este glasul lui Dumnezeu auzit de credincioși. Clopotele ne cheamă în fiecare duminică și sărbătoare pentru ca să ne adunăm în Biserică.

Mulțumind Lui Dumnezeu pentru această zi și Sfântului Andrei pentru lucrarea în și prin oamenii anume aleși pentru zidirea acestei biserici, Preasfinția Sa a transmis celor prezenți arhierescă și părintească binecuvântare a Înaltpreasfințitului Părinte Timotei (*Pr. Bogdan-Ioan Tod*).

Binecuvântarea sediului administrativ al Consiliului Județean Arad

Miercuri, 27 ianuarie 2021, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, însoțit de Pr. Gheorghe Gligor, vicar eparhial, Pr. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial și Pr. Flavius Petcuț, protopopul Aradului, a sfințit sediul administrativ al Consiliului Județean Arad.

Slujba s-a săvârșit în prezența domnului Iustin Cionca, Președintele Consiliului Județean Arad, a celor doi vicepreședinți și a angajaților din cadrul Consiliului Județean.

În cuvântul rostit, Preasfinția Sa a arătat buna conlucrare ce există între Arhiepiscopia Aradului și Consiliul Județean Arad și le-a urat tuturor un an binecuvântat cu mult spor în lucrarea pe care o săvârșesc, fiecare în parte, spre binele obștească. De asemenea, Preasfințitul Părinte Emilian le-a oferit celor de față cărți și iconițe (*Protos. Iustin Popovici*).

Proiectul „Masa bucuriei” în Parohia Firiteaz

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, prin Sectorul Social al Arhiepiscopiei Aradului, miercuri, 27 Ianuarie 2021, în Parohia Firiteaz, s-a derulat proiectul național „Masa bucuriei”.

Astfel, mai multe familii din micuța parohie din Protopopiatul Arad s-au bucurat de primirea unor alimente care le vor asigura strictul necesar pentru o bună perioadă de timp.

Acest proiect are la bază un parteneriat între Biserica Ortodoxă Română și Compania Selgros Cash&Carry, în cadrul căruia, în ultimii zece ani, au fost hrănite peste 189 000 de persoane din sute de centre sociale, valoarea totală a produselor alimentare oferite până

acum depășind suma de 7,5 milioane de euro (*Pr. Vlad – Sergiu Sandu*).

Întrunirea Cercului misionar-pastoral în Parohia Nicolae Bălcescu

Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi a adus bucurie în biserica parohiei Nicolae Bălcescu, care îl are ca ocrotitor pe Sfântul Ioan Gură de Aur, un sobor de preoți săvârșind Taina Sfântului Maslu în după-masa zilei de la orele 14⁰⁰.

Din sobor au făcut parte preoții ai Cercului Misionar Bărzava, precum și preoți invitați din alte parohii. Nevoia de a ne bucura de beneficiile acestei Sfinte Taine vine în contextul pandemic în care ne aflăm, sufletele și trupurile noastre având nevoie de Harul lucrător al Sfântului Duh, revărsat prin intermediul Sfințelor Taine, în biserică, prin intermediul slujitorilor Sfințelor Altare.

Cuvântul de învățătură a fost rostit la momentul convenit de Pr. Iute Viorel de la parohia Conop, tema fiind în concordanță cu tematica aleasă de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române „Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor”.

Din cuvântul de învățătură: „Atenția specială manifestată de Patriarhia Română față de comunitățile ortodoxe românești din afara granițelor țării s-a concretizat prin înființarea de numeroase parohii și eparhii noi care să vină în întâmpinarea nevoilor sufletești ale credincioșilor români ortodocși din afara României; Bisericele ortodoxe românești din străinătate, românii simt bucuria regăsitii și trăirii credinței strămoșești, participă la viața liturgică și își alină dorul mistuitor după cei dragi și după locurile natale, își confirmă identitatea lor”.

La final au fost aduse mulțumiri lui Dumnezeu pentru harul revărsat asupra celor prezenți, preoți și credincioși deopotrivă, precum și celor care au făcut posibil acest eveniment. Slujba fost săvârșită în concordanță cu prevederile în vigoare împotriva răspândirii noii epidemii (*Pr. Cosmin Iordăchescu*).

(mai multe detalii se află pe pagina WEB a Arhiepiscopiei Aradului: www.arhiepiscopeiaaradului.ro)

Comitetul de redacție:

Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Dr. TIMOTEI SEVICIU – președinte;

Preasfințitul Părinte Dr. EMILIAN CRIȘANUL, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului - vicepreședinte

Protos. Dr. Iustin Popovici, consilier cultural, redactor responsabil; Pr.Dr. Vasile Cucu, secretar eparhial – membri

Editura: Arhiepiscopia Aradului, Arad, 310084, Str. Episcopiei nr. 60-62, Tel.: 0257–281856 ISSN 1220 – 8531, ISSN-L 1220 – 8531 Tehnoredactare: Daniel Albu

Articolele pentru Revista Biserica și Școala se trimit pe următoarea adresă de e-mail: bisericasiscoala1877@gmail.com

PREȚ 3 LEI